Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

№ 44 (923) ГОД XVIII БЕЛАСТОК 4 ЛІСТАПАДА 1973 г. ЦАНА 60 гр.

Тканіна з «беларускім» узорам у руках фаставянкі.

НАВІНКІ БАВАЎНЯНАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

Баваўняная прамысловасць у апошні час значна дастасавалася да патрэб рынку. У гэтым годзе выпрадукуе 39 мільёнаў метраў новых тавараў, якіх дагэтуль не прадукавала. У будучым годзе прадбачваецца падвоіць гэтую прадукцыю.

Значную ролю ў прадукцыі навінак адыгрывае наш фастаўскі бавоўнакамбінат. Праграма навінак фастаўскага камбіната — гэта 4 мільёны 100 тысяч метраў тканін або 21 зусім новы асартымент у бягучай пяцігодцы. Ужо на рынку паказалася 5 навінак, іншыя ўбачым хутка. Асабліва павінен зацікавіць жанчын „спондіум дапасаваны". Гэта гатовая каляровая тканіна з надрукаванымі ўзорамі для выкрайкі. Інакш гаворачы, калі дома ёсць швейная машына, можна купіць, выкраіць і сшыць самому. Прадстаўнікі баваўнянай прамысловасці паведамілі журналістам, што ў хуткім часе паявяцца ў крамах і іншыя матэрыялы, гатовыя да выкрайкі і шыцця.

Паколькі сустрэча з прадстаўнікамі баваўнянай прамысловасці адбывалася на камбінаце „Фасты", некалькі слоў аб гэтым найвялікшым заводзе Беласточчыны.

У „Фастах" працуе больш 6 тысяч рабочых і служачых. У год выпускаецца тут 76 мільёнаў метраў тканін, а вартасць прадукцыі ацэньваецца на 3,5 мільярда зл. Амаль 80 працэнтаў прадукцыі застаецца на забеспячэнне ўнутранага рынку, астатнія 20 працэнтаў экспартуюць у 30 краін усіх кантынентаў. Фастаўскія тканіны купляюць, між іншым, такія краіны, як СССР, ЗША, ФРГ, Францыя, Галандыя, Данія, Канада, Вялікабрытанія, Аўстралія, а нават Непал.

На працягу 20 год існавання фастаўскі бавоўнакамбінат выпрацаваў свой уласны, непаўторны стыль узораў. Кры-

(Працяг на стар. 4)

ПЕСЕННЫЯ і ТЭАТРАЛЬНЫЯ КОНКУРСЫ 1974 ГОДА

Прэзідыум Галоўнага праўлення БГКТ на сваім пасяджэнні ад 28 верасня г.г. зацвердзіў правілы (рэгуляміны) агляду „Беларуская песня — 74" і беларускіх самадзейных тэатральных калектываў.

Арганізатарамі абодвух аглядаў з'яўляецца Галоўнае праўленне БГКТ, „Ніва" і суарганізатары: аддзел культуры ВРН, ваяводскае праўленне Саюза сацыялістычнай сялянскай моладзі (ЗСМВ), ваяводская рада прафесіянальных саюзаў, ваяводскі і павятовыя дамы культуры, прадпрыемства „Прэса — Кніга — Рух", ваяводскія праўленні сельскагаспадарчых гурткоў, гмінных спулдзельняў і дабраахвотных пажарных каманд, а таксама ваяводская спажывецкая спулдзельня „Сполэм".

„БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ — 74"

У гэтым годзе конкурс будзе праходзіць пад лозунгам „З музыкай і песняй насустрач 30-годдзю Народнай Польшчы".

У аглядзе могуць прымаць удзел самадзейнікі: салісты, дуэты і калектывы ад трох да васьмі асоб. Па-за конкурсам у паасобных элімінацыях і ў фінальным аглядзе могуць прымаць удзел прафесіянальныя вакалісты, спевакі, выпускнікі і студэнты вакальных аддзяленняў музычных школ.

Узрост удзельнікаў: 15 год і болей. Школьная моладзь можа прымаць удзел толькі ў адным конкурсе (для школьнікаў або для дарослых).

Кожны ўдзельнік або калектыў абавязаны выступіць з дзвюма песнямі на беларускай мове.

Агляд будзе праходзіць на трох ступенях:
— Мясцовы — у месяцы снежні 1973 года;
— у аддзелах — у студзені 1974 года;
— фінальны агляд — у лютым 1974 года.

Лаўрэаты агляду у аддзелах будуць выбраны на фінальны агляд камісіямі, створанымі праўленнямі аддзелаў БГКТ, у склад іх увойдзе таксама прадстаўнік Галоўнага праўлення БГКТ. Колькасць удзельнікаў фінальнага агляду ад кожнага аддзела будзе залежаць ад узроўню выканаўцаў, а аб гэтым вырашыць камісія.

На ўсіх ступенях агляду будуць прымяняцца дзве катэгорыі ацэнкі: асобна для фальклорнай песні і асобна для сучаснай песні.

Журы будзе ацэньваць удзельнікаў паводле наступных крытэрыяў:

1. Голас — ад 1 да 10 пунктаў;
2. Інтэрпрэтацыя — ад 1 да 10 пунктаў;
3. Выбар рэпертуару — ад 1 да 10 пунктаў.

Лаўрэатам агляду у аддзелах журы прызнаюць узнагароды ад арганізатараў і суарганізатараў агляду.

АГЛЯД БЕЛАРУСКІХ ТЭАТРАЛЬНЫХ КАЛЕКТЫВАЎ

У аглядзе прымаюць удзел акцёры-самадзейнікі.

Узрост самадзейнікаў: 15 год і болей.

Кожны калектыў абавязаны выступіць з адной п'есай на беларускай мове.

Агляд будзе праходзіць на двух этапах:
— агляды ў аддзелах у месяцы лютым 1974 года;
— фінальны агляд — у сакавіку 1974 года.

Для правядзення элімінацый у аддзелах праўленні аддзелаў БГКТ створаць камісію, у склад якой увойдзе прадстаўнік Галоўнага праўлення БГКТ. Гэта камісія, пасля

(Працяг на стар. 4)

АРГАНІЗАТАРСКАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ ВРН

Скончылася чарговая кадэнцыя рад нарадовых. Рада Дзяржавы вызначыла тэрмін выбараў на 9 снежня гэтага года. Выбарчая кампанія ў разгары.

Мінуўшая кадэнцыя рад нарадовых характарызавалася ўзростам рангу і аўтарытэту рад як прадстаўніцкага органу, умацавалася роля ў кіраванні гаспадарчай, грамадскай і культурнай дзейнасцю.

Беластоцкая Ваяводская рада нарадовая, як і рады ніжэйшай ступені, супрацоўнічаючы з камітэтамі Фронту адзінства народу, прафсаюзамі і грамадскімі арганізацыямі, выпрацавалі шэраг форм сувязі з насельніцтвам, якія запэўнілі шырокаму колу грамадзян удзел у кіраванні нашай зямлёй. Гарадскія і гмінныя рады перадалі шэраг спраў, якія непасрэдна датычаць гарадоў і вёсак, самакіраваннем жыхароў. Гэта дазволіла ім вырашыць многа спраў уласнымі сіламі. Свайго роду доказам гэтага могуць быць пашыраючыеся з году ў год грамадскія чыны. На працягу 1969—1973 гадоў іх вартасць ацэнена на 8 мільярдаў злотых. Аб вялікай дбаласці і самаадданасці жыхароў вёсак і гарадоў сведчаць вынікі арганізаваных на Беласточчыне конкурсаў „Беластоцкая вёска — гаспадарная і культурная" і „Майстар гаспадарнасці".

У мінуўшай кадэнцыі наша Ваяводская рада нарадовая правяла 26 сесій, з якіх 4 былі ўрачыстымі, прысвечанымі гадавінам Адраджэння Польшчы. Дамінуючай праблематыкай сесій ВРН былі справы, звязаныя са справамі гаспадарчага плана, як асноўнага інструмента грамадска-гаспадарчай дзейнасці Рады, намячаючага асноўныя напрамкі развіцця ваяводства.

З гаспадарчых спраў, асобна разглядаемых на сесіях ВРН, найбольш месца прысвечана справам узросту і мадэрнізацыі сельскагаспадарчай і прамысловай прадукцыі. Гэтыя справы разглядаліся разам з сельскагаспадарчымі гурткамі, якія на беластоцкай вёсцы з'яўляюцца паважным стымулам ва ўвядзенні прагрэсу ў сельскай гаспадарцы і развіцці прадукцыйнай і грамадскай актыўнасці саміх гаспадароў. На 6 сесіях, прысвечаных справам сельскай гаспадаркі, былі прыняты: ваяводскі план забеспячэння сельскай гаспадаркі і вёсак вадой на 1971—1975 гады, праграма

(Працяг на стар. 4)

Беластоцкія кантрасты. *Фота Я. Цялушэцкага.*

Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

СВЕТ

СУСВЕТНЫ КАНГРЭС МІРУ

У Маскве адбыўся Сусветны кангрэс міралюбівых сіл. На кангрэс прыбылі пасланцы з 143 краін, а таксама прадстаўнікі 121 міжнароднай і рэгіянальнай арганізацый. У кангрэсе прыняло ўдзел больш за 3.500 дэлегатаў. Сярод іх — прадстаўнікі самых розных палітычных плыняў і рэлігійных веравызнанняў: дэлегаты кангрэса прадстаўлялі каля 1.100 палітычных партый, арганізацый і рухаў.

У прэс-цэнтры акрэдытавалася больш 260 зарубежных журналістаў.

Генеральны сакратар Сусветнага Савета Міру Ромеш Чандра паведаміў, што паводле папярэдніх даных у кангрэсе выказала жаданне прыняць удзел намнога больш прадстаўнікоў сусветнай грамадскасці, чым гэта меркавалася. Гэта форум беспрэцэдэнтны па шырыні ўдзелу міралюбівых сіл.

РАШЭННЕ САВЕТА БЯСПЕКІ

24 кастрычніка Савет Бяспекі на сваім экстраным пасяджэнні аднагалосна прыняў унесеную Савецкім Саюзам і Злучанымі Штатамі рэзалюцыю, якая патрабуе неадкладнага спынення на Блізкім Усходзе ўсякага агню і ўсіх ваенных дзеянняў і вяртанне войск на тыя пазіцыі, якія яны займалі ў момант уступлення ў сілу спынення агню, прадугледжанага рэзалюцыяй Савета Бяспекі 22 кастрычніка г.г.

Усё абмеркаванне ў Савеце Бяспекі праходзіла ў абстаноўцы, якая вызначалася прынцыпова дагаворанасцю, дасягнутай у Маскве ў час гутарак Генеральнага сакратара ЦК КПСС Л. Брэжнева з прадстаўніком прэзідэнта ЗША — дзяржаўным сакратаром Г. Кісінджэрам. Праект рэзалюцыі быў прадметам працяглага папярэдняга абмеркавання сярод членаў Савета Бяспекі, у ходзе якога падкрэслівалася, што дасягнутая ў Маскве дагаворанасць адкрыла шлях для канструктыўных пошукаў урэгулявання араба-ізраільскага канфлікту.

Кітайскі прадстаўнік не толькі адмовіўся ад удзелу ў галасаванні, але ўсяляк зацягваў прыняцце Саветам Бяспекі гэтага важнага дакумента.

ПІСЬМО ЛЕ ДЫК ТХО

Спецыяльны саветнік дэлегацыі ДРВ на Парыжскай чатырохбаковай нарадзе па В'етнаму Ле Дык Тхо накіраваў у адрас старшыні Нобелеўскага камітэта пісьмо ў сувязі з присуджэннем яму Нобелеўскай прэміі міру за 1973 г. У ім гаворыцца:

„Сапраўдны мір яшчэ не ўстаноўлены ў Паўднёвым В'етнаме. Я лічу немагчымым прыняць цяпер Нобелеўскую прэмію міру за 1973 год. Калі будуць паважацца ўсе артыкулы Парыжскага пагаднення, замоўкнуць гарматы і ў Паўднёвым В'етнаме будзе ўстаноўлены сапраўдны мір, я перагледжу пытанне аб прыняцці присуджанай мне прэміі".

ПРАБЛЕМА РАЗЗБРАЕННЯ...

...гэта адна з найбольш важных міжнародных праблем, якую пачаў разглядаць Першы (Палітычны) камітэт XXVIII сесіі Генеральнай Асамблеі ААН. (ак)

БССР

БЕЛАРУСЬ І ААН

З моманту стварэння Арганізацыі Аб'яднаных Нацый самы актыўны ўдзел у яе рабоце прымае Беларуская ССР. БССР з'яўляецца цяпер адным з непастаянных членаў Савета Бяспекі. Прадстаўнікі Беларусі не раз выступалі з высокай трыбуны Генеральнай Асамблеі з канструктыўнымі прамовамі па раду самых важных міжнародных праблем. Голас БССР прагучаў таксама на XXVIII сесіі Генеральнай Асамблеі ААН, якая распачала працу ў кастрычніку гэтага года. Выступаў кіраўнік беларускай дэлегацыі, міністр замежных спраў БССР А. Гурыновіч. Ён заклікаў удзельнікаў сесіі праяўляць пастаянную пільнасць і даваць самы рашучы адпор любым падкопам тых сіл, якія адкрыта або завуаліравана працівяцца разрадцы міжнароднай напружанасці ў свеце, перашкаджаюць справе ўмацавання міру і міжнароднай бяспекі.

У той жа дзень міністр А. Гурыновіч даў снеданне для кіраўнікоў і прадстаўнікоў сацыялістычных краін, якія прымаюць удзел у рабоце XXVIII сесіі Генеральнай Асамблеі ААН.

ВЫНІКІ ДЗЕВЯЦІ МЕСЯЦАЎ 1973 ГОДА

Цэнтральнае статыстычнае ўпраўленне БССР апублікавала паведамленне аб выніках выканання Дзяржаўнага плана прамысловасцю Беларускай ССР за дзевяць месяцаў 1973 года. План па рэалізацыі прадукцыі быў выканан на 102 працэнты. Перавыкананы план выпуску большасці важнейшых відаў вырабаў. Прырост прамысловай вытворчасці ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года склаў 10 працэнтаў. Прадукцыйнасць працы ўзрасла на 8 працэнтаў. За кошт павышэння прадукцыйнасці працы атрымана 76 працэнтаў прыросту прадукцыі. Асабліва шматзначна, бо аж на 25 працэнтаў, павялічыўся выпуск прадукцыі хімічнай і нафтахімічнай прамысловасці. Добра працавалі заводы, якія прадукуюць цэмент, драўнінна-стружкавыя пліты, кардон і паперу. У параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года атрымана больш: электраэнергіі на 1,3 мільярда кілавата-гадзін, нафты — на 642 тысячы тон, мінеральных угнаенняў — на 686,5 тысячы тон (ва ўмоўных адзінках), хімічных валокнаў — на 23,2 тысячы тон, аўтамабіляў грузавых — на 770 штук, трактараў — на 720 штук, паперы — на 12,3 тысячы тон, цэменту — на 20 тысяч тон. Асвоена і пачата вытворчасць каля 200 новых вырабаў. Сярод іх новыя мадэлі металарэжучых станкоў павышанай дакладнасці, аўтамабіляў для работы ў розных кліматычных умовах, электравымяральныя прыборы.

СПЯВАЮЧЫ РОБАТ

У Маскве на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі ў павільёне „Праца і адпачынак" экспануецца мадэль дзеючага робата, які можа спяваць, рухацца, дэманстраваць „каляровую" музыку з дапамогай ліхтароў, умацаваных на яго металічнай панелі.

Канструктарамі „спяваючага робата" з'яўляюцца члены радыётэхнічнага гуртка дома культуры саўгаса „Краснае", што на Маладзечаншчыне. (вр)

ПОЛЬШЧА

I КРАЁВАЯ ПАРТЫЙНАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ

Канферэнцыя была склікана згодна з пастановай VI З'езду партыі і, як сказаў на заканчэнне Э. Герэк, „аднадумна пацвердзіла, што пастановы VI З'езду рэалізуюцца добра".

На канферэнцыі былі прадстаўлены два даклады: ЦК — „За паслядоўную рэалізацыю пастаноў VI З'езду, за далейшы ўзрост гаспадарнасці", яго прадставіў Э. Герэк, і выступленне П. Ярашэвіча — „За высокую дынаміку грамадска-эканамічнага развіцця Польшчы ў 1974—1975 гадах".

У дыскусіі на пленарных пасяджэннях і ў праблемных калектывах (працавала іх 10) прыняло ўдзел каля 1000 асоб. Многія, вядома, з-за недахопу часу, склалі пісьмова свае прапановы.

Канферэнцыя прыняла дзве рэзалюцыі і дэкларацыю, якія зацвердзіў Цэнтральны Камітэт на сваім XI пасяджэнні. (Яно адбылося ў часе перапынку прац канферэнцыі).

Рэзалюцыі: 1 — аб дагэтуляшніх выніках і задачах партыі па рэалізацыі праграмы VI З'езду ПАРП і 2 — у справе абмену членскіх білетаў ПАРП. Дэкларацыя — пра ролю і заданні радаў нарадовых у грамадска-палітычнай сістэме ПНР.

А вось некаторыя найважнейшыя факты, прадстаўленыя на канферэнцыі. Нацыянальны даход узрастаў за апошнія тры гады на 9 працэнтаў у год (7 працэнтаў было ў плане, а па 6 працэнтаў узрастаў у мінулай пяцігодцы). У гэтым годзе гэты даход дасягне больш як 1.000 мільярдаў зл. Нашы прадпрыемствы за мінулыя гады (1971—73) выпрацавалі дадатковую звышпланавую прадукцыю ў 110 мільярдаў зл. У тыя ж гады значна павысілася зарплата ў многіх прафесіях (2/3 усіх працоўных).

Даход сялян у той жа час узрос на 60 мільярдаў зл. Гэта як найбольш рэальны ўзрост, бо ўсе ж гэтыя гады цэны на асноўныя прадукты былі нязменныя. Адразу прыпомнім, што на канферэнцыі Э. Герэк паведаміў аб утрыманні нязменных цэн на асноўныя спажывецкія прадукты і на 1974 год.

А ў сельскай гаспадарцы? У далейшым курс будзе ісці на выкарыстанне ўласных магчымасцей павелічэння харчовай прадукцыі. У бліжэйшы час Палітычнае Бюро разгледзіць комплексную праграму развіцця сельскай гаспадаркі, якая прадбачыць больш машын для вёскі, развіццё прадукцыі машын для сельскай гаспадаркі, ролю моладзі на вёсцы.

Канферэнцыя не ўкрывала, што два бліжэйшыя гады вымагаюць вялікага напружання сіл усяго народа. Трэба ліквідаваць выступаючыя яшчэ часта ў працы фармалізм і бюракратыю. Гэтаму будзе служыць рэформа павятовай і ваяводскай адміністрацый.

У замежнай палітыцы канферэнцыя пацвердзіла яшчэ раз нашы асновы — непарушную еднасць ПАРП і КПСС і польска-савецкую дружбу, барацьбу за мір і бяспеку, мірнае суіснаванне, развіццё супрацоўніцтва ў рамах СЭУ, карыснага супрацоўніцтва з заходнімі краінамі і асабліва з краінамі Азіі, Афрыкі і Паўднёвай Амерыкі. (вл)

ВАЯВОДСТВА

ПАДЗЯКА

Экзекутыва ВК ПАРП і Прэзідыум ВРН у Катовіцах прыслалі на імя I сакратара ВК ПАРП З. Куроўскага і старшыні Прэзідыума ВРН З. Спрыхі падзяку ўсім калектывам гаспадарчых адзінак і ўсім людзям, праца якіх садзейнічала спраўнай дастаўцы бульбы для прамысловага Шлёнска. Разам з падзякай катавічане жадаюць нам далейшых поспехаў у развіцці Беласточчыны. Падзяку падпісалі I сакратар ВК ПАРП у Катовіцах З. Грудзень і старшыня Прэзідыума ВРН Е. Зентэк.

НАРАДЫ І СУСТРЭЧЫ

Ва ўсіх паветах Беласточчыны адбываюцца нарады партыйнага актыву, на якіх абмяркоўваюцца пастановы I краёвай партканферэнцыі. На такой нарадзе ў Аўгустове прысутнічалі I сакратар ВК ПАРП З. Куроўскі і віцэ-міністр унутраных спраў ген. брыг. М. Мілеўскі.

На шматлікіх прадпрыемствах і ва ўстановах нашага ваяводства праходзяць цяпер справаздачныя сходы, спалучаныя з сустрэчамі з дэлегатамі на I краёвую канферэнцыю. На гэтых сходах уносяцца прапановы, якія вынікаюць з пастаноў канферэнцыі і пашыраюць праграму дзейнасці партарганізацый. Датычаць яны галоўным чынам павелічэння заданняў, пастаўленых перад калектывамі прадпрыемстваў і ўсім грамадствам: павышэння якасці і дысцыпліны працы, ашчаднасці матэрыялаў, далейшага паляпшэння сацыяльна-бытавых умоў і г.д. Напрыклад, члены ЗМС з „Тэльзы" выступілі з ініцыятывай стварэння рабочых брыгад прысвяшэння. Брыгады такія ствараліся б тады, калі на прадпрыемстве патрэбна асаблівая мабілізацыя калектыву — пры вырабе пільна патрэбнай прадукцыі ці тавараў, якія чакае рынак.

ПЕРАД ВЫБАРАМІ

У нашым ваяводстве пачало працу 640 акруговых выбарчых камісій. З гэтага ліку 193 камісіі — у гарадах, 362 — у гмінах і 85 — у адзінках, супольных для гарадоў і гмін. Кожная акруга ахопліваe ад 1 да 3 тысяч выбаршчыкаў, а максімальная адлегласць да выбарчага пункта — 5 кіламетраў. Спісі выбаршчыкаў будуць выложаны для праверкі ва ўсіх пунктах ад 4 да 18 лістапада.

ГОСЦІ З КАЎНАСА

10 дзён у нашым ваяводстве прабывала дэлегацыя з Каўнаса, навязваючы сяброўскія кантакты з рознымі ўстановамі і прадпрыемствамі. Адначасова выступаў у Беластоку і Варшаве каўнаскі лялькавы тэатр. Развітваючыся з Беласточчынай, каўнаскія госці выразілі перакананне, што наша сяброўства будзе ўсё больш умацоўвацца і пашырацца.

БЕЛАЯ НЯДЗЕЛЯ

Нядзеля 28 кастрычніка была днём працы грамадскім чынам студэнтаў і працаўнікоў медыцынскай акадэміі і клінічнага шпіталя. Тры групы медыкаў па 50 чалавек выязджала ў Сямяціцкі, Гайнаўскі і Кольненскі паветы, дзе спецыялісты розных галін медыцыны давалі лекарскія парады і рабілі прафілактычную праверку. Студэнты малодшых курсаў працавалі ў беластоцкіх парках. (яч)

TELEWIZJA WARSZAWA

Niedziela 4. XI.

7.30 Program dnia. 7.35 TV Kurs Rolniczy. 8.10 „Przypominamy, radzimy". 8.20 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 8.45 „Bieg po zdrowie". 9.00 TELERANEK. 10.20 „Pomiędzy oceanami" — film dok. ang. („Świat, który nie może zaginąć"). 10.45 „W starym kinie". 11.45 Dziennik. 12.00 Telewizyjny Koncert Życzeń (inauguracja nowego cyklu dedykowanego ludziom pracy i nauki). 12.35 „Przemiany". 13.05 Dla dzieci: „Złote Wrota" — teatrzyk piosenki dziecięcej TV Słowackiej. 13.55 Piórkiem i węglem". 14.20 „Studio Muzyki Rozrywkowej" (IV). 14.55 „Huta Lenina — Huta Warszawa" — teleturniej. 15.55 Losowanie Totolotka. 16.10 „Coś podobnego" — wydanie II. 17.15 „Postaw się — nie zastaw się" — rep. 18.15 Sportowy magazyn sprawozdawczy. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 „Przełom" — film fab. radz. („Wyzwolenie") cz. II. 21.45 Magazyn sportowy. 22.15 Piosenki Zygmunta Wiehlera.

Poniedziałek 5.XI.

12.45 TV Technikum Rolnicze: Fizyka. 13.25 TV Technikum Rolnicze: Wskazówki metodyczne. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Zwierzyniec". 17.30 „Echo stadionu". 18.00 TV Kurier Białostocki. 18.15 „Oferty". 18.25 Kronika Warszawy i Mazowsza. 18.45 „Eureka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr TV: J. Szczerbak — „Bariery". 21.35 „Kadra dla 50.000 („Profile kultury"). 22.05 Utwory Jana Sebastiana Bacha gra Tatiana Nikołajewa (ZSRR) — fortepian. 22.30 Dziennik. 22.45 Wiadomości sportowe.

Wtorek. 6.XI.

10.00 Dla szkół: (kl. II lic.) Język polski — A. Mickiewicz — „Dziady" cz. I. 10.45 FILMOTEKA ARCYDZIEŁ: „Pancernik Potiomkin" — film fab. radz. 15.20 TV Technikum Rolnicze: Fizyka. 15.55 TV Technikum Rolnicze: Wskazówki metodyczne. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Rodzina Durtolów" — film franc. (kolor) odc. VIII. 17.05 „Mistrz gospodarki materiałowej" — teleturniej publ. 17.35 „Kronika Warszawy i Mazowsza. 17.55 Telereklama. 18.00 Dla młodzieży: „Konsultacja", „5×5". 18.55 „Noc Walpurgii' — scena baletowa z opery „Faust" Ch. Gounoda. 19.10 „Przypominamy, radzimy". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 Przemówienie Ambasadora ZSRR w Polsce. 20.30 FILMOTEKA ARCYDZIEŁ: „Pancernik Potiomkin" — film fab. radz. 21.35 Reportaż. 22.05 „Śpiewa Muslim Magomajew". 23.10 Dziennik. 23.25 Wiadomości sportowe.

Środa 7.XI.

9.00 Dla szkół: (kl. VI) Fizyka — „O równowadze". 10.00 Film fabularny. 11.05 Dla szkół: (kl. VIII) Fizyka — „O ładunkach i siłach elektrycznych". 12.45 TV Technikum Rolnicze: Fizyka. 13.25 TV Technikum Rolnicze: Botanika. 13.55 Sprawozdanie z rewanżowego meczu piłki nożnej 1/8 Pucharu: Carl Zeiss (Jena) — Ruch (Chorzów). 15.45 Program dnia. 15.50 Dla młodych widzów: „Latający Holender". 16.30 Dziennik. 16.40 „Informacje, Towary, Propozycje". 17.00 Kronika Warszawy i Mazowsza. 17.25 Sprawozdanie sportowe. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 „Piosenki w żołnierskim płaszczu" — program rozr. radz. 20.45 „Świat i Polska". 21.30 Sportowy magazyn sprawozdawczy. 22.45 Dziennik.

Czwartek 8. XI.

9.00 „Alibi dla Oskara" — film fab. USA („Alfred Hitchcock przedstawia"). 10.00 Dla szkół: (kl. II lic.) Język polski — A. Mickiewicz — „Dziady" cz. II. 11.05 Dla szkół: (kl. VII) Język polski — „Ignacy Krasicki". 12.55 Dla szkół: (kl. IV lic.) Język polski — „Polska poezja współczesna" cz. II. 13.30 TV Kurs Informatyki: Projektowanie zautomatyzowanych systemów zarządzania. 14.00 Matematyka w szkole: Własności dodawania i odejmowania". 15.20 TV Technikum Rolnicze: Fizyka. 15.55 TV Technikum Rolnicze: Botanika. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Ekran z bratkiem". 17.45 PKF. 17.55 „Gramy o telewizor". 18.20 Telereklama. 18.25 Kronika Warszawy i Mazowsza. 18.45 „Refleksje". 19.15 „Przypominamy, radzimy". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 „Alibi dla Oskara" — film fab. USA („Alfred Hitchcock przedstawia"). 21.05 „Pryzmat". 21.35 „Ekspres nr 38". 22.05 „Informacje, Towary, Propozycje". 22.25 Dziennik. 22.40 Wiadomości sportowe.

Piątek 9.XI.

9.30 „Przełom" — film fab. radz. („Wyzwolenie") cz. II. 11.05 Dla szkół: (kl. I-III lic.) Wychowanie techniczne — „Człowiek i maszyna". 12.00 Dla szkół: (kl. VIII i I lic.) Przysposobienie obronne — „Broń jądrowa". 12.45 TV Technikum Rolnicze: Język polski. 13.25 TV Technikum Rolnicze: Chemia. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Pora na Telesfora". 17.20 „Nie tylko dla pań". 17.45 Kronika Warszawy i Mazowsza. 18.05 Telereklama. 18.10 Tygodnik Informacyjny Młodych. 18.45 „Orbita". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 „Śpiewa Joanna Rawik". 20.50 „Panorama". 21.30 Teatr TV: W. Biliński — „Wyjść na brzeg". 23.00 Dziennik. 23.15 Wiadomości sportowe.

Sobota 10.XI.

8.35 „Za przełęczą" — film fab. USA. 10.00 Dla szkół: (kl. VII) Geografia — „Ludność Związku Radzieckiego". 11.05 Dla szkół: (kl. VIII) Nauka o człowieku — „Przewód pokarmowy". 14.20 TV Technikum Rolnicze: Język polski. 14.55 TV Technikum Rolnicze: Chemia. 15.25 Program dnia. 15.30 Program I proponuje. 15.50 Redakcja Szkolna zapowiada. 16.05 TV Informator Wydawniczy. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: „Piąta rano" — film TVP: 17.35 „Spotkania z przyrodą". 18.00 „Turystyka i wypoczynek". 18.30 „Godzina Orfeusza". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Gwiazdy siedmiu stolic" — Głos ma Moskwa. 21.25 „Za przełęczą" — film fab. USA. 22.50 Dziennik. 23.05 Wiadomości sportowe. 23.15 „Rozmaitości muzyczne" — program rozr. jugosł.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek, 2 listopada

8.15 Film fab. 9.20 Szkoła szachów. 9.50 Koncert. 13.15 Program dnia. 13.20 Filmy dokument. 19.00 Czas. 19.30 Wieczór humoru. 20.45 Piosenki gruzińskie. 21.15 Panorama nowin. 21.25 Piłka nożna. „Dynamo" (Mińsk) — „Dniepr" (Dniepropietrowsk). 2 połowa.

Sobota, 3 listopada

7.00 Program dnia. 8.00 Przegląd międzynarodowy. 8.15 Mozaika muzyczna. 8.45 Film dokumentalny. 9.55 Spektakl dla dzieci. 11.15 Film fab. 12.45 Koncert. 14.30 Film animowany. 15.00 W świecie zwierząt. 17.50 „Jak hartowała się stal". Film fab. I część. 19.00 Czas. 19.30 TV teatr miniatur. 20.50 Mistrzostwa ZSRR w piłce wodnej.

Niedziela, 4 listopada

7.00 Program dnia. 9.00 Ekran i czas. 10.00 Kiosk muzyczny. 14.15 Filmy animowane. 14.45 Panorama międzynarodowa. 15.15 W salach koncertowych Moskwy. 16.10 Klub filmowy. 17.10 Melodie ze świata. 17.50 „Jak hartowała się stal". Film fab. 2 część. 19.00 Czas. 19.30 Spotkania teatralne.

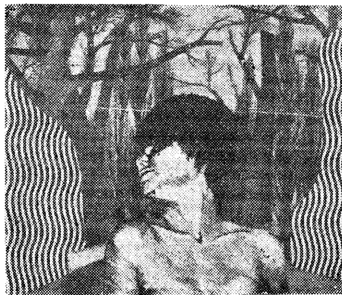
БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 178

* * *

Колькі ж раз мы на зямлю ўпалі
і забыліся аб цэлым свеце
і блыталіся ў шчырасці
нібы пчолы ў вонным квецці
не саромімся і не баімся
выйсці крыкнуць
гляньце людзі
на зямлі мы шчасце распасцерлі
бо зямля яго не брудзіць

Алесь Барскі

ІСНАВАННЕ

У сонечнае лістападдзе — клёны і бярозы ў ялінах, бы нявечнае ў вечным. Пабялелыя і пажаўцелыя старасці ў зелені. Як прыпамінанне. Таму першай парою года, якую прыдумаў чалавек, з'яўляецца восень.

Ці дзіця думае аб смерці?

Каб гусцей жыць — прыдумалі гадзіны і хвіліны. Бачу лічбы ў вачах спяшаючых на работу, у кіно, да знаёмых. Прыдумалі таксама вагу. І шмат чаго яшчэ, не гаворачы пра зялёна-шкляныя слепнякі на скрыжаваннях нашага стагоддзя.

Ці магчыма пералічыць прыдуманае?

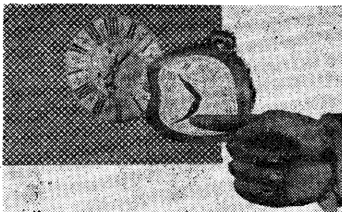
Але найлепш прыдуманы пачатак і канец. З перакананнем, што гэта можа мець значэнне ў бясконцасці.

Мо толькі з жаданнем быць патрэбным?

Хто зразумеў сваю непатрэбнасць — памірае. Аднак трэба сказаць, што патрэбнасць з'яўляецца такой жа выдумкай, як грошы або машыны, або бомбы. Прыдумваем дзеля існавання, штораз іншага. Але існаванню напляваць на ўсё тое — і нават на тое, ці прыдумаем сэнс свету або параскідваем яго ў пылінкі атамаў. Што ні зробім, з'явіцца тым жа існаваннем, — як бацькі ў сне, зямлі ў людзях, а матэрыі ў зямлі, у электронах. У нічым. У бясконцасці.

Абмежаваным бандытам чалавецтва здаецца, што няма нічога такога, што б не было прыдатным пад сцэнку.

Сакрат Яновіч

НОГІ

Па засмечаным панадворку, на якім асенняй раніцай не гулялі нават дзеці, скакала акрываўленая галка. Дзесяцігадовы хлопчык падкідаў яе ўверх.

— Ляці, ляці... — крычаў сіплым істэрычным голасам. Птушка штораз падала на пясок.

Мужчына, які ўбачыў гэтую сцэнку, з нястрыманай злосцю схапіў хлапчука за каўнер.

— Што ты зрабіў, нягоднік?! — затрос ім. Глядзелі на яго бліскучыя ад слёз ці хваробы вочы спалоханага дзіцяці. Ногі — абрэзаў ногі — у руках кравецкія нажніцы.

Бацька твой дзе? Вядзі! — крычаў незнаёмы. Амаль нёс яго ў паветры, калі ўздымаліся па сходах.

— Ваш сын? — выкінуў з сябе. — Ён вось гэтым акалечыў птушынку. На ложак упалі цяжкія кравецкія нажніцы.

— Ён абрэзаў ногі — нявіннай, хворай птушцы ён абрэзаў ногі, — голас незнаёмага дрыжаў ад хвалявання.

Малады яшчэ чалавек са змучаным тварам падняў вочы з-над газеты. Настала цішыня, у якой хлапчук яшчэ болей скуліўся ў дзвярах.

— Ну і што, — пасівелы чалавек працягнуў руку з балюча расчапéранымі пальцамі. Ён глядзеў незнаёмаму ў вочы і твар яго выкрывіўся ў нейкай грымасе.

— Ну і што ж, — трос рукою, — ці ж абрэзаў ён ногі... чалавеку?! Паглядзеў на сына. Закрыў раптам твар рукамі, а з ног яго ссунуўся плед. Незнаёмы схіліўся, каб падняць, але раптам замёр. Чалавек быў без абедзвюх ног.

Калі збягаў уніз, кроў пульсавала ў вушах і ў вачах стала неяк цёмна.

На засмечаным панадворку па-ранейшаму нікога не было і не было ўжо акалечанай галкі.

Кастусь Бандарук

ТВАРЭЦ

Над цьмянымі флюідамі дабра разбіў ружовыя палаткі сукупнасці і, апусціўшы шчыльныя шторы рэўнасці, думаў, што стварыў харомы пладавітасці.

А гэта былі келлі еўнухаў.

Юрка Зубрыцкі

* * *

Ішла яна
каля крывых радкоў
аднолькавых лавак
ішла яна
з апушчанай галавой
і села на сваё месца
Пасля зноў ішла
з торбай
перавешанай цераз плячо
крокі
няроўна стаўляла
на тратуары
І было ёй усё роўна
Драпежна стаялі дрэвы
выставіўшы сухія галіны
як рукі нядобрых людзей
Так многа іх
што хочуць чужой крыўды
што чакаюць чужога няшчасця

Ірэна Баравік

У СУБОТНІ ВЕЧАР з маёй дзяўчынай

Пятру Барчаку

з маёй дзяўчынай спатыкаюсь
толькі ў суботу
бадзяемся разам па горах
збіваем смехам звёзды
гладзім пальцамі асенняе лісце
масты на каторыя ўзлазім
на каленях ліжуць голыя скалы
жылістыя рукі
складзены як да малітвы
абяцаем
але не ў змярканне
і не ў суботні вечар
тады будуць толькі
сланечнікі
са зламанымі рукамі

змярканне мхом ахінула шчокі
усмешка бабіным летам
блукаецца па вуснах
адчуваем
як дрыжыць пад ступнямі
злоўленая ў павуціну
кропелька расы
спыняе нас цішыня
чуем
чк луг у імглу апускае валасы
заўсёды маўчым

Зося Сачко

ПАМЫЛКІ

Калі б не было памылкі,
Я не купіў бы сляпой кабылкі.
Не адмарозіў бы я вуха,
Каб роднай жоначкі паслухаў,

І з кумам бы не пасварыўся,
Калі б гарэлкі не напіўся,
У клуні не было б так пуста,
Каб не пасеялась загуста...

Калі б ў свой час не памыліўся,
Дагэтуль я б не ажаніўся.
Яна ж таксама звар'яцела —
Мяне за мужа захацела!..

Дарма змачыў сухое сена,
Дарма набіў сабе калена.
Не багацею, а марнею...
А можа жыць я не умею?

І так памылка за памылкай.
І езджу я сляпой кабылкай...
Напэўна я таму радзіўся,
Што хтось калісьці памыліўся...

Ул. Шклярук

ВЕЦЕР

Плача вецер акалелы,
Вые дзіка ў каліне,
Абляцеў ужо свет цэлы,
Хаты не знайшоў нідзе.

Ды ў сялянскую хаціну,
Як да брата родны брат,
Ён заходзіць на хвіліну:
— Здароў, кум!
— Здароў, мой сват!

І па чарцы, па сяброўскай,
За жыццё, за белы свет
Выпіваюць, каб жылося
Лепей і табе і мне.

Падпіў вецер... у дарогу
Сабірацца ўжо пара.
Свіснуў дзіка, дзьмухнуў строга,
З радасці зарагатаў.

Ул. Гайдук

(Працяг са стар. 1)

Навінкі баваўнянай прамысловасці

ніцай яго былі сусветныя ўзоры, а таксама польскія славянскія ўзоры.

Хочацца звярнуць увагу на гэтую крыніцу.

Беласточчына багата арыгінальнымі народнымі ўзорамі. Многа іх прымяняецца і, што важнае, надта ж яны падабаюцца пакупнікам. У свой час „Фасты" выпусцілі тканіну на занавескі ZO/140 TM, узор FRB 3143. Назвалі гэтую тканіну „беларускай", паколькі крыніцы яе ўзораў выходзяць з беларускіх народных матываў. Тканіна настолькі спадабалася пакупнікам, што „Фасты" выпрадукавалі яе 1,5 мільёна метраў. Гэта абсалютны рэкорд у баваўнянай прамысловасці Польшчы, калі гаварыць аб прадукцыі аднаго ўзору. Дырэктар „Фаст" па гандлёвых справах гаварыў нават, што надалей прыходзяць пісьмы з пытаннем, чаму нельга купіць „беларускай" тканіны. Прычына ясная — наша прамысловасць не хоча, каб ва ўсіх вокнах Польшчы былі аднолькавыя занавескі. Але, з другога боку, павінна яна часцей звяртацца да стылізаваных народных узораў. „Беларуская" тканіна, бадай, найлепш аб гэтым сведчыць.

Тэкст і фота **А. Карпюка**

Дырэктар Аб'яднання баваўнянай прамысловасці Генрык Стшэлецкі (у сярэдзіне) паказвае свае навінкі.

АРГАНІЗАТАРСКАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ ВРН

(Працяг са стар. 1)

вясковага будаўніцтва, праграма сельскагаспадарчай падрыхтоўкі вясковай моладзі, праграма загаспадарання недзяржаўных лясоў, а таксама разглядаліся справы забеспячэння насельніцтва, справаздачы аб дзейнасці павятовых рад нарадовых у Беластоку — у галіне развіцця кармавой базы і жывёлагадоўлі, а ў Граеве — у галіне кіравання сельскай гаспадаркай.

Задачы ў галіне сельскай гаспадаркі былі рэалізаваны паспяхова. Сведчыць аб гэтым арганізацыя Цэнтральных дажынак у Беластоку. Гэта не толькі давер і радасць. Абавязвае гэта як гаспадароў, так і рады нарадовыя да далейшай інтэнсіфікацыі сельскай гаспадаркі.

На сесіях, якія адбываліся ў мінулай кадэнцыі, Ваяводская рада нарадова прыняла 93 пастановы, з чаго 36 — гэта нарматыўныя акты, а 57 — індывідульныя акты, якія складаюцца з пастаноў у справах кадравых і арганізацыйных змен.

У дыскусіях на сесіях выступілі 157 радных і членаў розных камісій. Унеслі яны 458 прапаноў. Шырокае прадстаўніцтва ў ВРН дазволіла зрабіць усебаковы аналіз многіх складаных праблем нашага жыцця і правільна іх вырашыць.

Ваяводская рада нарадовая развівала розныя формы ўздзеяння на Прэзідыум і падпарадкаваны яму адміністрацыйны апарат. Асаблівая ўвага была звернута на выкананне Прэзідыумам ВРН выканаўча-загадваючай функцыі. Іменна гэты факт з'яўляецца неадзоўным пры выкананні пастаноў Рады. Адной з форм уздзеяння Рады на Прэзідыум было зацвярджэнне праблемных планаў працы Прэзідыума ВРН, устанаўліванне гаспадарчых планаў, якія вызначаюць асноўныя напрамкі грамадска-гаспадарчага развіцця. Іншай формай уздзеяння было разгляданне на сесіях справаздач аб выкананні пастаноў Рады, інфармацыі аб працы і дзейнасці Прэзідыума за міжсесійны перыяд.

Аб дзейнасці ВРН сведчыць праца саміх радных. Прымалі яны актыўны ўдзел у сесіях, аб чым сведчыць прысутнасць на сесіях — у сярэднім больш 78 працэнтаў. Аднак праца радных не заключалася толькі ў прысутнасці на сесіях. Асаблівай актыўнасцю радныя выказваліся, прымаючы ўдзел у працах паасобных камісій. Утрымлівалі яны цесную сувязь з выбаршчыкамі. У мінулай кадэнцыі адбылося амаль 1200 сустрэч радных з выбаршчыкамі, арганізаваных камітэтамі ФАН. У сярэднім кожны радны ВРН правёў 12 сустрэч. У выніку гэтых сустрэч радныя перадалі пад разгляд 1420 прапаноў выбаршчыкаў.

* * *

Палітычнай платформай выбарчай кампаніі з'яўляюцца пастановы I Краёвай канферэнцыі ПАРП, якія намецілі напрамкі дзейнасці па далейшай рэалізацыі праграмы VI З'езду Польскай аб'яднанай рабочай партыі, якая з'яўляецца таксама праграмай Фронту адзінства народу.

Аляксей Карпюк

АДГАЛОСКІ

„Годы испытаний и мужества"

(Выдавецтва „Беларусь"—Мінск 1973 г.)

Гэта зборнік успамінаў былых дзеячоў Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі — актыўных удзельнікаў рэвалюцыйнага руху ў Заходняй Беларусі. Камуністычная партыя Заходняй Беларусі ўтварылася ў кастрычніку 1923 года, дык выпуск зборніка якраз супадае з яе 50-годдзем. Зборнік выдаў Інстытут гісторыі партыі пры ЦК КП Беларусі, а ў апрацоўцы яго прымаў удзел вядомы ў нас дзеяч КПЗБ — Н. С. Арэхва.

КПЗБ на працягу сваёй 15-гадовай дзейнасці заўсёды ішла ў авангардзе барацьбы працоўных Заходняй Беларусі за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне, за перамогу пралетарскай рэвалюцыі ў Польшчы.

У шэрагах КПЗБ за агульную справу сацыялізму змагаліся беларусы, палякі, яўрэі, літоўцы. І гэта адлюстравана ў зборніку. Суаўтарамі зборніка з'яўляюцца былыя КПЗБ-оўцы розных нацыянальнасцей, пражываючыя ў Савецкім Саюзе і ў Польскай Народнай Рэспубліцы. Успаміны 48 былых дзеячоў КПЗБ складаюць багаты матэрыял аб рэвалюцыйным вызваленчым руху ў Заходняй Беларусі ў міжваенны перыяд.

Шлях членаў КПЗБ быў надта цяжкі і цярністы. КПЗБ дзейнічала, як вядома, падпольна і пастаянна падвяргалася праследаванням з боку буржуазных улад. У барацьбе з камуністамі паліцыя не грэбавала ніякімі сродкамі: былі карныя экспедыцыі, правакацыі, масавыя

Беларуская літаратура

Аляксандар Баршчэўскі

Нашаніўская пара

ЯДВІГІН Ш. — ЧАСТКА XV

Гумарыстычныя творы. Да больш рэалістычных, чым папярэднія гумарыстычныя творы, належаць навелы „Суд", „Важная фіга", „При исполнении служебных обязанностей". У адрозненне ад папярэдніх, ужо прадстаўленых гумарыстычных твораў, у гэтых навелах паказаны больш верагодныя факты і здарэнні. Апрача гэтага, у некаторых характарызаваных сёння навелах вастрыё гумару, а нават вастрыё сатыры накіравана не супраць сялян, але таксама супраць чыноўніцтва, а можа нават у большай ступені супраць чыноўніцтва, чым супраць сялянства. Калі ў раней прадстаўленых гумарыстычных творах быў заўсёды паказаны канфлікт паміж селянінам і безыменным, не акрэсленым жыхаром горада, то ў навелах, аб якіх будзем гаварыць сёння, камічная сітуацыя разыгрываецца паміж селянінам і акрэсленым чыноўнікам: суддзёю, земскім, прадстаўніком паліцыі.

Параўнаўча найбольш супольнага з гумарам, выступаючым у характарызаваных ужо творах, мае навела „Важная фіга". У гэтай навеле паказана сямейнае і міжсуседскае жыццё, якое вельмі часта можа стацца крыніцай гумарыстычных камплікацый. У творы аўтар паказаў нязгоднае сужыццё ў сям'і Агаты. Агата не можа дагаварыцца са сваёй нявесткай. Адна другой безупынна соваюць фігі пад нос. Урэшце нявестка ўдарыла Агату, і тая пайшла да земскага. Земскі раіў жанчыне не ўмешвацца ў справы маладых, а тыя напоўна старой не пашкадуюць хлеба. „А як будзе з фігамі?" — пытае Агата. Земскі закручвае на руках Агаты фігі і гаворыць: „Нясі тыя фігі нявестцы пад нос. Калі ўдарыць па фігах земскага, падай у суд". Агата вяртаецца дамоў і з гордасцю паказвае нявестцы і суседзям „важныя фігі". Аднак шчасце Агаты не было доўгім. „Толькі, мае вы кветачкі, — гаворыць Агата, — нядоўга я цешылася; частуючы як мага суседзяў, зачапілася, каб яго агонь, за тапчан, грымнула і фігі раскруціліся". Зразумела, што і ў гэтым творы выступае прыём гіперболікі, перабольшання. Цяжка сабе ўявіць, каб жанчына цэлыя дні насіла пазакручваныя земскім фігі. Аднак няма сумненняў, што аўтарытэт чыноўнікаў, або хутчэй страх перад чыноўнікамі быў у мінулым вялікі. Вось гэты, так сказаць аўтарытэта-страх, выяўлены ў „важных фігах", і ёсць тут істотай гумару.

Яшчэ больш акрэслены і мэтанакіраваны гумар выступае ў навеле „Суд". Едкая іронія гэтага твора ў большай ступені накіравана супраць суддзі і ўстановы царскага суда, чым супраць сялянства. Галоўным аб'ектам гумарыстычнага асмяшэння з'яўляецца ў гэтым творы постаць суддзі-немца і бюракратычная бяздушнасць.

Вось змест навелы. У судзе разыгрываюцца дзве сялянскія справы. Авёс селяніна быў спасены быком суседа. Селянін гэты замест напісаць „бык" — напісаў „вол". Па гэтай прычыне суддзя адпраўляе сялян дахаты, не разглядаючы іх справы. Другі канфлікт амаль такі самы. Удава Габрэліха пасвіла кабылу на суседавай атаве. Той падаў на яе ў суд. Выслухаўшы бакі, суддзя-немец, які не ведае беларускай мовы, так як сяляне не ведаюць рускай, загадвае Габрэлісе і яе суседу „памірыцца". Мірыцца ў рускай мове — значыць, пагадзіцца. Аднак нашы героі разумеюць яго як слова памерацца. Выходзяць на калідор і мераюцца. Аказваецца, што Габрэліха на галаву вышэй, чым сусед. Сяляне зноў становяцца перад суддзёй. Калі суддзя пытае, ці яны памірыліся, яны адказваюць, што памераліся. Суддзя іх хваліць за разумную памяркоўнасць і адпраўляе дамоў.

Няма сумненняў, што аўтар асмешвае тут не сялян, але царскі суд. Найбольш вострым у грамадска-палітычным сэнсе з'яўляецца гумарыстычнае апавяданне „При исполнении служебных обязанностей". Твор гэты пачынаецца нявіннай уверцюрай — разважаннем аб тым, навошта чалавеку патрэбны язык. Аўтар катэгарычна сцвярджае, што „нашаму брату" язык патрэбен у год усяго некалькі разоў. На Вялікдзень і на Каляды, калі пасля добрай яды трэба аблізацца. „Патрэбны яшчэ язык маладому, калі жэніцца; без прысягі не выкруцішся, а пасля... пасля ўжо маўчы: і за сябе і за цябе жонка пасакоча". Пасля гэтага філасофскага ўступу аўтар пераходзіць да Сямёна Лябёдкі, які ніколі „не ўтрымаў языка за зубамі". Далей ідзе істота апавядання. Здарылася пакража. Паліцыя прыйшла з сабакам, які меў знайсці злодзея. Сабака пайшоў па слядах да куста, пад якім сядзеў кот. І тут скончылася следства: сабака закуралесіў за катом, забыўшы аб мэце, дзеля якой яго сюды прывялі. Сымон, назіраючы гэтую сцэну, сказаў некалькі крытычных слоў у адрас сабакі.Ураднік павалок Сымона да прыстава. Сымона арыштавалі. За што? За тое, што абразіў сабаку на службе. Абразіў сабаку, які быў „при исполнении служебных обязанностей".

Супраць каго тут кіруе сатырычнае вастрыё аўтар? Кожнаму вядома.

Канчаючы, трэба сказаць, што ў Ядвігіна Ш. дамінуе гумар сітуацыйны. Хаця можам гаварыць таксама аб гумары характару або тыпу. Гумарыстычныя схільнасці пісьменніка выявіліся таксама ў апрацоўцы народных казак і паданняў. Няма сумненняў, што Ядвігін Ш. быў найвыдатнейшым, побач Коласа, беларускім гумарыстам і пісьменнікам перыяду „Нашай нівы".

КАБ ЗАДАВОЛІЦЬ УСІХ

Ужо дзевяты год існуе клуб „Руху" ў невялікай лясной вёсцы Жэдня Беластоцкага павету. Працай яго кіруе Лідзія Мойсак. Клуб чысты і прыгожы. Поўна ў ім кветак. Мае ён дастатковую колькасць свежай прэсы, магнетафон і тэлевізар. Розным абсталяваннем і неабходнымі для працы клуба матэрыяламі забяспечвае надлясніцтва. У клубе дзейнічаюць два гурткі зацікаўленняў: тэатральны і жывапісцаў. Яны рыхтуюць мастацкую частку, праслухваюць цікавыя казкі, робяць выстаўкі сваіх прац.

Штодзень у клуб заходзіць многа людзей. Асабліва летам, калі ў ваколіцы пачынаюць дзейнічаць маладзёжныя гуфцы працы (напрыклад, у Козім Лесе) або прыязджаюць прагнучыя спакою і жывапіснага паветра турысты.

Восенню і зімою, калі настаюць доўгія вечары, у клубе выступаюць пісьменнікі, акцёры, жывапісцы. Адбыліся тут аўтарскія сустрэчы з А. Амільяновічам і Марыяй Шулецкай, з журналістамі з Варшавы і Беластока, з акцёрамі беластоцкага тэатра, з афіцэрамі. У клубе частымі гасцьмі бывае моладзь з беластоцкіх сярэдніх школ (са школы медсясцёр і электрычнага тэхнікума) і з суседняй вёскі Саколе. Моладзь арганізуе тут цікавыя паходы і экскурсіі, кулікі. Пасля вандровак адбываюцца танцавальныя вечарыны, спалучаныя з конкурсамі і згадуй-згадулямі, вечары паэзіі. Жыхары Жэдні сустракаюцца ў клубе з юрыстамі, лекарамі. Пры клубе існуе бібліятэчны пункт, з якога карыстаюцца 64 чытачы. Лідзіі Мойсак дапамагаюць кіраваць клубам надляснічы Сцяпан Крукоўскі і старшыня гуртка ЗСМВ Дарота Паламарчук.

Каб яшчэ лепш разгарнулася культурная дзейнасць, клубу неабходна, аднак, памяшканне. Магчымасці на атрыманне большай плошчы ёсць.

Клуб „Руху" ў Жэдні за сваю актыўную працу амаль штогод узнагароджваюць. Займае ён лепшыя месцы ў конкурсе на найлепшы клуб у ваяводстве. Сама кіраўнік клуба Лідзія Мойсак няраз атрымлівала розныя рэчавыя ўзнагароды.

Тэкст і фота **Я. Цялушэцкага**

ФАЛЬКЛОР

ЛЮБОЎНАЯ

Lento

Со-ло-вэй-кошчэ-бэ-чэ, зо-зу-лень-ка ку-е

Ой, і Бог зна-е, ой, Бог вiе-да-е, Дэ мой мі-лы но-чу-е.

Соловэйко шчэбэчэ, а зозуленька
куе.
Ой, Бог знае, ой, Бог віедае,
Дэ мой мілы ночуе.
Сэ лі вон у дорозі, поможы ёму,
Божэ!
А сэ з діеўчыной на біелом ложэ,
То скарай ёго, Божэ!
То скарай ёго, Божэ, вэлікою
карою!

А я до ёго шчэрым сэрдэнько́м,
Вон до мэнэ нэ з правдою.
А я до ёго шчэрым сэрдэнько́м,
Вон до мэнэ нэ з правдою.
Ест у полю каліна, што з ветром
говорыла.
Говорат людэ, я сама знаю,
Што я ёму нэміла.
Говорат людэ, я сама знаю,
Што я ёму нэміла.

Ад Анны Стахвіюк, 1924 года нараджэння, вёска Трасцянка Гайнаўскага павету, запісаў 2 жніўня 1973 года Мікалай Гайдук. Нотны запіс з магнетафоннай стужкі зрабіла Людміла Панько.

Песню спявалі на вечарынках пры пражы кудзелі.

На сцэнах беластоцкага тэатра

Новы сезон у беластоцкім драматычным тэатры імя А. Вянгеркі абяцае быць багаты і разнастайны.

Адкрылі сезон тры п'есы. На вялікай сцэне 29 верасня г.г. адбылася прэм'ера тэатра Дж. Б. Пяслея „Пан інспектар прыйшоў" у пастаноўцы рэжысёра С. Вяшчыцкага. У ім закрануты праблемы маралі, раскрываюцца слабыя бакі чалавечай натуры, а ўдала выкарыстаны крымінальны сюжэт стварае жывыя і займальныя сітуацыі. Камеральная (малая) сцэна пачала сваю працу п'есай К. Тэрона „Сёння вечарам — мыш'як" у пастаноўцы рэжысёра Р. Кузышына і выкананні пары вядомых варшаўскіх акцёраў З. Мразоўскай і Ч. Валэйкі. Гэтая псіхалагічная драма паказвае апошні раздзел бяссэнсавага жыцця мужа і жонкі, якія патанаюць ва ўзаемнай нянавісці. Труны, нагробныя вянкі, свечкі і жалобная чарната яшчэ больш узмацняюць атмасферу жаху і несамавітасці. Аб'язная сцэна рушыла ў гарады і мястэчкі Беласточчыны з „Цаной" А. Мілера (рэжысёр С. Вяшчыцкі), п'есай таксама нялёгкай, кранаючай глыбокія псіхалагічныя канфлікты.

Тэатр у гэтым годзе мае цікавыя рэпертуарныя планы. На вялікай сцэне з канца кастрычніка ідзе „Першы дзень свабоды" Л. Кручкоўскага. У цэнтры п'есы група польскіх афіцэраў. У фашысцкай няволі, за калючымі дратамі яны пяць год чакалі часу помсты. Але адразу, у першы дзень іх свабоды, лёс наставіў на іх іранічную пастку. Яны бароняць сям'ю нямецкага лекара. У студзені 1974 г. будзе пастаўлена „Барбара Радзівіл" А. Феліньскага пра рамантычную любоў польскага караля Зыгмунта Аўгуста і Барбары Радзівіл. Аўтар не паскупіў чорных колераў пастаці каралевы Боны, якая выступала супраць гэтай жаніцьбы свайго сына. П'еса сучаснага югаслаўскага драматурга І. Брэшана „Гамлет з вёскі Мр'юшадаине" на фоне дзейнасці сельскага драматычнага гуртка паказвае актуальнасць ва ўмовах цяперашняй югаслаўскай вёскі тых праблем, якія кранае класічны твор Шэкспіра. Пастаноўка будзе рэалізавана ў сакавіку будучага года, магчыма з удзелам югаслаўскага рэжысёра. Апрача гэтага будуць пастаўлены з класічнага польскага рэпертуару „Нябоская камедыя" З. Красінскага і „Ноч тысячная другая" Ц. К. Норвіда, а таксама са старажытнарымскага — „Федра" Сенекі.

На камеральнай сцэне ўбачым „Тварам у твар" А. Макарэвіча. „Чалавек іграе, іграе няспынна ў кожнай хвіліне, у кожнай сітуацыі, — заўважае аўтар. — Маска з яго ападае толькі перад абліччам смерці. Перад ёю ўсе бездапаможныя, усе роўныя". Гэты ўдумлівы твор будзе пастаўлены ў снежні бягучага года. А ў лютым будучага года — „Ян Мацей Караль Всцякліца" С. І. Віткевіча пра вясковага пастушка, які ў міжваенныя Польшчы стаў пaслом сейма і „трос Рэчпаспалітай". Маламестачковую „смятанку" — доктара, адваката, суддзю, натарыуса і іншых „высокапастаўленых" з іх вузкім і прымітыўным светапоглядам убачым у „Апавяданнях прафесара Туткі" Е. Шаняўскага ў красавіку 1974 г. „Чырвоная магія" М. дэ Шэдэрода высмейвае скупога багацея. Гэтая лёгкая і насычаная гумарам п'еса будзе пастаўлена ў маі або чэрвені будучага года.

У лістападзе г.г. аб'язная сцэна пакажа п'есу сучаснага польскага драматурга Я. Абрамава „Клік Клак". Твор цікавы ўжо і таму, што знаёміць з праблематыкай і формамі мастацкага выразу, якія ўласцівы сучаснай польскай драматургіі. З лёгкімі, але ўсё ж несмяротнымі „Прысягамі паненак" А. Фрэдры пазнаёмімся ў снежні будучага года. Глядач, асцерагайся такіх „прыяцеляў" твайго дому, як Пульхерыя Віхаркоўская, бо яна ўсё пераверне ўверх дном! У гэтым пераканаешся ў студзені будучага года, калі будзеш глядзець „Адкрыты дом" М. Балуцкага. І па прыкладу Жэльскіх наглуха закрыем дзверы свайго памяшкання. З класічнага рускага рэпертуару ў лютым або сакавіку будучага года будзе пастаўлена п'еса А. Астроўскага „Без віны вінаватыя", якая ўслаўляе высакароднае мастацтва акцёраў. Апрача гэтага ў планах аб'язной сцэны знаходзяцца „Скіз" Г. Запольскай і „Вучань д'ябла" Б. Шоу.

Словам, будзе што паглядзець у новым сезоне ў беластоцкім тэатры імя А. Вянгеркі. (іс)

Зоф'я Мразоўская і Чэслаў Валэйка ў п'есе К. Тэрона „Сёння вечарам — мыш'як". Фота С. Дукевіча.

БУДЫНКІ ДЛЯ НАШЫХ СЯЛЯН

БУДАЎНІЧЫЯ ПАРАДЫ

Закончыўся самы гарачы перыяд неадкладных палявых работ. Ёсць крыху часу на тое, каб болей уважна паглядзець на ўласны панадворак і падумаць, што і як будаваць на вясну наступнага года.

Часта аднак даводзілася чуць нараканні на клопаты, якія заўсёды спадарожнічаюць атрыманню дазволу і адпаведнага праекту на пабудову жыллёвага або інвентарскага будынку.

Дык рашылі мы дапамагчы нашым чытачам добразычлівай парадай. Перш за ўсё звярнуліся да **Дырэкцыі вясковага будаўніцтва** ў Беластоку, каб даведацца, якія будынкі прапануюць яны цяпер нашым сялянам. Дырэктар гэтай установы **Рышард Сяргей** сказаў нам:

— Праекты будынкаў, якія прапануем мы сялянам Беластоцкага ваяводства, зацікаўленыя знойдуць у спецыяльным **„Каталогу праектаў вясковага будаўніцтва ў Беластоцкім ваяводстве на 1973—1975 гады"**. Гэты „Каталог", дзякуючы фінансавай дапамозе Прэзідыума ВРН, выдалі мы тысячным тыражом і павінен ён быць даступны ў кожнай гміне.

Адзін экземпляр гэтага „Каталога" мы атрымалі. Вось яго змест. Спачатку знаходзім у ім тры праекты жылых дамоў. Розніца паміж сабою ў асноўным велічынёю жыллёвай плошчы. Два першыя — аднапавярховыя. Адзін з іх — з трох пакояў, другі — мае чатыры пакоі з кухняй. У абодвух прадбачваецца абсталяванне для цякучай халоднай і гарачай вады і каналізацыі. Абаграваюцца яны, на жаль, традыцыйна, пры дапамозе вугальных печак. Толькі трэці праект — дом двухпавярховы, з пяці пакояў — мае цэнтральнае абаграванне.

З гэтых трох праектаў найбольш нам спадабаўся дом з чатырох пакояў. Ва ўмовах паўднёва-ўсходняй Беласточчыны ён найбольш — так нам здаецца — прыдатны, а яго распланаванне і вонкавы выгляд напамінаюць наша традыцыйнае будаўніцтва. Неўзабаве мы надрукуем гэты праект у „Ніве".

У другой частцы „Каталога" знаходзім праекты інвентарскіх будынкаў, перш за ўсё кароўнікі і хлявы для гадоўлі свіней. Іх тут многа і вельмі яны розныя па велічыні і ўнутранаму абсталяванню. Да некаторых з іх — найбольш прыдатных і цікавых — мы таксама будзем вяртацца.

Апрача гэтага аўтары „Каталога" яшчэ прапануюць сялянам тры праекты клуняў і адзін праект праязной сіласпай ямы.

— Чым кіраваліся вашы спецыялісты, — пытаю ў дырэктара Сяргея, — састаўляючы такі, а не іншы „Каталог" праектаў вясковага будаўніцтва ў 1973—1975 гадах?

— Кіраваліся мы перш за ўсё гаспадарчымі патрэбамі ваяводства. Вядома ж, што асноўнай задачай нашых сялян з'яўляецца развіццё жывёлагадоўлі. У нашых кліматычных умовах ані кароў, ані свіней гадаваць пад голым небам, на жаль, не можна. А ў традыцыйных хлявах, якія яшчэ часта сустракаем у вёсках Беласточчыны, няма магчымасці разгарнуць высокатаварную прадукцыю. Таму стараліся мы запрапанаваць сялянам розныя варыянты інвентарскіх будынкаў, у якіх можна гадаваць нават некалькі дзесяткаў свіней або кароў. У нашым „Каталогу" знаходзяцца праекты ўжо выпрабаваныя на практыцы ў гаспадарках сялян Беластоцкага ваяводства і іншых раёнаў нашай краіны. Некаторыя з іх атрымалі нават узнагароды ў конкурсе **„Залатая веха"**. Праектанты стараліся так распланаваць інвентарскія будынкі, каб аблегчыць працу сялянам. Усе яны ўжо праязныя, даюць магчымасць механічнай запраўкі кармоў і ачысткі гною.

— Якія матэрыялы прадбачваюцца на пабудову гэтых будынкаў?

— У асноўным — цэгла і пустакі. Апрача гэтага ацяпленне сцен пры дапамозе сінтэтычнай ваты. Дах з этэрніту.

— Таварыш дырэктар, скажам, я селянін, які задумаў пабудаваць хлеў для свіней і шукае праекту. Якія справы прыдзецца мне аформіць?

— Трэба вам паехаць у сваю гміну і звярнуцца да інструктара па будаўляных справах. Ён мае наш „Каталог". З „Каталогу" вы выбераце найбольш адпаведны праект. Тады ў той жа гміне трэба вам уплаціць 300 зл. З вамі падпішуць адпаведную ўмову. Да вас на панадворак прыедзе праектант і зробіць план будовы вашай аборы. Тады вы купляеце тэхнічную дакументацыю, якая каштуе ад 30 да 100 зл. і можаце ўжо прыступаць да будовы. Практычна селянін цяпер толькі за адной пабыўкай у гміне мае выбраць праект і заплаціць не больш чым 400 зл. за апрацаванне плана будовы і тэхнічную дакументацыю. Усе іншыя справы афармляюць за яго працаўнікі будаўлянай адміністрацыі. Справа не можа цягнуцца даўжэй аднаго месяца.

— Хто можа пабудаваць мне такую абору?

— Толькі рамеснік з будаўлянымі правамоцтвамі, або будаўляныя брыгады з сельскагаспадарчых гурткоў. **М. Нурэцкі**

Група ветэранаў польскага рабочага руху ля Дома-музея.

Дом-музей I з'езду РСДРП у Мінску на Праспекце Леніна.

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З МІНСКА

Тут адбываўся I з'езд РСДРП

У сталіцы Савецкай Беларусі Мінску стаіць скромны драўляны дом. Гэта — музей I з'езду РСДРП, дзе вясною 1898 года адбылося гістарычнае пасяджэнне з'езду, даўшага пачатак існаванню марксісцкай рабочай партыі. Гэта быў першы і адзіны з'езд партыі, які адбыўся на тэрыторыі Расіі ў царскі час.

На з'ездзе прысутнічала 9 дэлегатаў, прадстаўнікоў шасці буйных сацыял-дэмакратычных арганізацый Расіі: чатырох „Саюзаў барацьбы за вызваленне рабочага класа" — пецярбургскага, маскоўскага, кіеўскага, екацерынаслаўскага, а таксама групы „Рабочай газеты" і Бунда. Дэлегатамі з'езду былі С. І. Радчанка, А. А. Ваноўскі, П. Л. Тучапскі, Б. Л. Эйдэльман, Н. А. Вігдорчык, К. А. Петрусевіч, А. І. Крэмер, А. Мутнік і Ш. Кац.

Асноўным пытаннем з'езду з'явілася канстытуіраванне партыі. З'езд вырашыў выпусціць маніфест партыі.

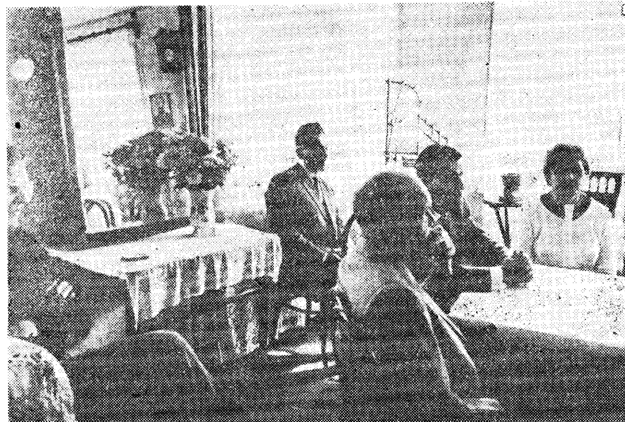
I з'езд Расійскай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі даў пачатак існаванню рабочай партыі ў Расіі і паказаў, што аб'яднанне сацыял-дэмакратычных арганізацый у адзіную партыю не мара, а рэальная і надзённая справа.

Ацэньваючы ролю I з'езду РСДРП, У. І. Ленін пісаў: „Мы, рускія сацыял-дэмакраты, павінны аб'яднацца і накіраваць усе намаганні на стварэнне моцнай партыі, змагаючайся пад адзіным сцягам рэвалюцыйнай сацыял-дэмакратыі. Менавіта гэта задача была намечана ўжо з'ездам 1898 года, стварыўшым Расійскую сацыял-дэмакратычную рабочую партыю і апублікаваўшым яе „Маніфест".

Мы прызнаем сябе членамі гэтай партыі, ўпаўне падзяляем асноўныя ідэі маніфесту і прыдаем яму важнае значэнне як адкрытай заяве яе мэт".

(З брашуры Ж. Міронавай і А. Магідавай «Дом-музей I з'езду РСДРП»).

Дэлегаты I з'езду РСДРП.

Кеатэра Румянцава, дзе працаваў I з'езд РСДРП.

МАРСКАЯ РЫБА

Марская рыба дастаўляецца толькі ў тыя магазіны, у якіх ёсць адпаведныя халадзільнікі, паколькі рыба, калі яна размарозіцца, вельмі хутка можа сапсавацца. Рыбу гэтую найчасцей патрошаць і замарожваюць ужо на рыбабойным караблі.

Не кожная рыба мае ў сабе аднолькавую колькасць тлушчу. Напрыклад, траска (дорш) і марскі окунь (карамазін) належаць да рыбы худой. У мясе рыб знаходзіцца многа мінеральных складнікоў. Ёсць шмат вапны і фосфару, а таксама ёду і вітамінаў з групы B, а ў тлустых рыбах і распушчаны вітамін A.

Але перш за ўсё рыба дае нам паўнавартасны бялок, які мы знаходзім, напрыклад, у цяляціне ці птацтве.

Як падрыхтоўваць страву з рыб? Замарожаную рыбу неабходна спачатку размарозіць. З гэтай мэтай найлепш пакінуць яе ў місцы ў нейкім халодным месцы. Размарозіўшы рыбу, трэба яе ачысціць, парэзаць на порцыі.

Рыбу можна смажыць на шмальцы ці алеі. Перад гэтым трэба яе дакладна памыць і, абсыпаўшы соллю і перцам, пакінуць на гадзіну. Калі рыба падсмажыцца, варта пасыпаць яе дробна нарэзанай пятрушкай і пакінуць на некалькі мінут на патэльні, накрытай крышкай.

Вельмі смачная рыба, тушаная з гароднінай. Дробна нарэзаную гародніну трэба падтушыць хвіліну на тлушчы, дадаўшы крыху вады, пасля чаго палажыць на гародніну кавалкі пасоленай і пасыпанай перцам рыбы. Так тушыць рыбу яшчэ мінут 30.

Мала распаўсюджаная патрава — печаная рыба, а гэта ж сапраўды лёгкі спосаб падрыхтоўкі яе. Пячы рыбу можна па-рознаму. Можна пасыпаць яе дробна нарэзанай цыбуляй, або свежым сцертым на тарцы хрэнам і аблажыць нарэзаным капчоным бочкам. У канцы пячэння рыбу можна заліць смятанным, грыбным або таматным соусам.

Рыбу можна таксама варыць у невялікай колькасці вады, дадаючы валашчыну і цыбулю. Вараную рыбу падаюць, паліўшы топленым маслам і пасыпаўшы пасечаным крутым яйцом і зялёнай пятрушкай.

Гаспадыня

ДЖОРДЖ БЛЕЙК ПРЫГАВОРАН ДА 42 ГАДОЎ...

Стрэлкі гадзінніка славутага лонданскага Біг-Бэна толькі што перавалілі за лічбу шэсць. Нізкія хмары абрушвалі на вымершыя вуліцы шматмільённага горада патокі вады. Суботні дзень здаўся, пакінуўшы спробы працягваць барацьбу з раннім асеннім змрокам. За тры крокі цяжка было разабраць твары рэдкіх прахожых. Людзі і сапраўды мала выходзяць у такі час ды яшчэ ў такое дрэннае надвор'е на вуліцу. Куды больш прыемна сядзець у мяккім крэсле каля каміна і весці гутарку пра скачкі або нават проста знаходзіцца ў кругу сям'і. Хіба толькі надзвычайныя акалічнасці могуць прымусіць чалавека змяніць хатнюю ўтульнасць на вулічную непагадзь.

У той перадвячэрні час 22 кастрычніка 1966 года ў адзін з лонданскіх шпіталяў накіроўваліся шматлікія наведвальнікі. І было падобна, што чалавек, які хадзіў каля машыны, прыпаркаванай на процілеглым баку вуліцы, ля чырвонацаглянай сцяны, таксама прыехаў наведаць хворага. У руках ён трымаў букет хрызантэм — гэтак жа прынята ў падобных выпадках. Нават тая акалічнасць, што тут жа побач, насупраць шпіталю, за высокімі чырвонацаглянымі сценамі лонданскай турмы „Вормвуд скрабз" пакутвалі паўтары тысячы зняволеных, не магло змяніць ход думак людзей пад чорнымі парасонамі. І нікому і ў галаву тады не магло прыйсці, што побач... Між іншым, аб усім стала вядома толькі праз дзве з палавінай гадзіны, калі ва ўсіх пяці карпусах, акружаных высокімі сценамі з вартавымі вышкамі па вуглах турмы, загучаў сігнал трывогі. У спецыяльным корпусе асобнага рэжыму наглядчыкі недалічылі аднаго вязня. Расплёскваючы суботнюю дрымоту лонданскіх вуліц, у розныя канцы панесліся на машынах паліцэйскія. У дзяржаўных і прыватных вышукных агенцтвах бесперапынна званілі тэлефонныя апараты. На ногі былі пастаўлены ўсе спецыяльныя службы, якія мелі дачыненне да вышуку. Былі перакрыты аэрадромы, вакзалы і порты. Здавалася зусім неверагодным, што вязню ўдалося ўсыпіць пільнасць наглядчыкаў, аховы, пераадолець мноства перашкод і, пакінуўшы межы турмы, растварыцца ў васьмімільённай англійскай сталіцы. Нават газетныя рэпарцёры з аддзелаў паліцэйскай хронікі, якія многа бачылі, спачатку ўсумніліся ў тым, што адбылося. „Небывалыя ўцёкі!", „Незвычайна!" — ускліквалі яны. А тут яшчэ гэты кволы букецік ружовых хрызантэм, які знайшлі каля турэмнай сцяны, у тым самым месцы, дзе з яе сіратліва звісаў край вяровачнай лесвіцы.

„Прыгожыя ўцёкі" — не ўтойваючы захаплення, працягвалі ўсклікаць рэпарцёры. Турэмнае начальства наконт гэтага мела сваю думку, чакаючы ад улад пасля расследавання акалічнасцей уцёкаў „вялікіх перамен і перамяшчэнняў па службе", прычым, натуральна, у адным напрамку — уніз. А сам уцякач? Ён у гэты час сядзеў ля традыцыйнага лонданскага каміна перад тэлевізарам, спакойна назіраў за блакітным экранам, на які паліцыя паспела ўжо выплеснуць першыя падрабязнасці яго знікнення з „Вормвуд скрабз". Ён у той вечар не адмовіўся і ад чаркі добрага каньяку. Тым больш, што ён адчуваў сябе даволі стомленым пасля ўсіх перыпетый гэтага дня.

Цяпер, калі герой нашага расказу даўно на свабодзе, калі яму ўжо канчаткова нішто не пагражае, прадставім яго чытачу: Джордж Блейк — савецкі разведчык. Ён сядзіць перад намі — хударлявы, падцягнуты. Цёмна-шэры касцюм ладна аблягае яго спартыўную фігуру. Блейку сорак восем гадоў. Але выглядае ён на дзіва маладжава. Гладка зачэсаныя назад цёмныя валасы злёгку адсвечваюць рыжынай, адцяняючы здаровы колер твару. Крышку прыжмураныя разумныя вочы. Калі ён усміхаецца, ад іх да скроняў разбягаюцца зморшчынкі. Вельмі чыстая, выверaная гаворка. Гаворыць па-руску амаль без граматычных і лексічных памылак.

Блейк нарадзіўся ў Галандыі. Яго маці — галандка, бацька — грамадзянін Вялікабрытаніі. Джордж пераняў у бацькі любоў да трапнага, вострага слова. Даючы адказ на наша пытанне, на колькі год турмы ён быў прыгавораны, Блейк з усмешкай заўважае:

— Да сарака двух. Але з першай мі-

ТРЫБУНА чытачоў

ЗІНА

Яна яшчэ не навучылася хадзіць, калі прыйшла вайна. Хмарамі самалёты ляцелі на ўсход. Потым было многа дыму, гуку... Зіна нічога не помніць, толькі тое, што з бацькамі ўцякла ў лес. Свісталі кулі, з дрэў падалі кавалкі кары. За імі было чырвона-чырвона...

У зямлянцы маці ляжаў партызан. Так казала маці. З нагі капала чырвоная кроў, чорныя валасы пазляпляліся потам, чорныя вочы глядзелі так, як бы хто ўбіваў у іх іголкі. Мужчына стагнаў з болю, стагнаў цяжка... Дзяўчынка спалохалася і заплакала...

Салдаты танцавалі „рускага", спявалі, курылі папяросы. Зіна заглядала ў дзірачку, а потым пачынала і сама танцаваць. Танцавала, скакала, у галаве круцілася...

Рабілася цёмна-цёмна, на небе зор, як маку, а далёка за лесам распаўзалася пунсовае зарыва пажару. І больш нічога...

Ачуняла, калі ўсё аджыло ад вайны. Было ёй год шэсць. Палавіну дзяцінства ўкрала вайна.

Міра Лукша
Гайнаўскі беларускі ліцэй

АДКАЗ НІНЕ МАТЫСЮК

„Ніву" я здаўна чытаю,
Кожны нумар. Дзве я „Нівы" маю:
Рана ў пятніцу купляю,
А ў суботу ў школе атрымаю.
Добра знаю я паэтаў,
Што ў „Ніву" пішуць не раз першы,
Не звычайна, як суседзяў,
А па словах, строфах вершаў.
„Ніве" час я прысвячаю
І таму мала гуляю,
А Ніна Матысюк мяне карае,
Што я „Нівы" не чытаю.
Ты гаворыш, біялогаў,
матэматыкаў ў вас многа.
У нас таксама іх нямала —
У алімпіядах не бракавала.
Трэба быць усебаковым —
І спартсменам, і вучоным,
І вясёлым, і паэтам!
І кажу у вершы гэтым:
Маладыя, прабудзіцесь,
За пяро рукой вазьміцесь,
Да матэматыкі ў цябе талент?
Дык паспрабуй яшчэ, ці ты паэт?
Ці можаш вершы ты пісаць,
Вучыць урокі і гуляць?
Ты мне адказ уміг знайшла,
Дык можа знойдзецца шчэ хто —
Напіша ў „Ніву" верш, пісьмо?
Да пабачэння!
Далёка, не паціснеш рук —
Удзячны Вам:

Яўген Семянюк
Бельскі беларускі ліцэй імя Б. Тарашкевіча

нуты я ведаў, што гэты тэрмін нерэальны. Яны перастараліся. Я не мог сабе дазволіць патраціць без усялякай карысці так шмат гадоў у камеры.

— Адкуль жа ўзнікла такая значная колькасць гадоў прыгавору?

— О, не здзіўляйцеся! Англійская Феміда ўмудрылася налічыць спачатку нават больш. І толькі без усялякага роду калькуляцый на юрыдычнай кухні, яна спынілася на сарака двух. Дарэчы, гэта самы высокі тэрмін пакарання, што калі-небудзь выносіўся ў Англіі...

— Але ж для такога прыгавору неабходны такія ж важныя падставы?!

Блейк смяецца:

— На гэта пытанне я адкажу словамі галоўнага суддзі Англіі лорда Паркера: „Блейк практычна звёў на нішто большасць намаганняў англійскага ўрада за апошні час".

Якія такія „намаганні" меў на ўвазе галоўны суддзя? Аб чым ён не адважыўся сказаць услых, не адважыўся назваць усё гэта сваімі імёнамі? Мы мяркуем, што далейшая гутарка з Блейкам дапаможа чытачу ўявіць сутнасць гэтых „намаганняў англійскага ўрада", а пакуль папросім савецкага разведчыка расказаць аб ранніх гадах свайго жыцця.

(Працяг будзе)

Наракаюць

Жыхары вёскі Тапаркі, Гайнаўскага павету, наракаюць, што ГС Кляшчэлі дастаўляе вельмі мала прадуктаў у іхнюю краму, менавіта каўбасы, сала, мясных кансерваў і інш. У суседнюю вёску Сакі (паўкіламетра ад Тапаркоў) дастаўляецца тым жа ГС-ам усё неабходнае.

— Блізка ж, дык чаму да нас не падкінуць, адна дарога, — кажуць жыхары вёскі Тапаркі.

І сапраўды, дзіўна, чаму такая розніца.

М. Панфілюк

Мала зямлі, а вялікі гаспадар

У вёсцы Давідавічы, пошта Рыбалы, а павет Беластоцкі, жыве гаспадар — грам. Уладзімір Антанюк, сын Міхала. Яму 61 год. Гаспадарку мае каля 5 гектараў ворнай зямлі V і VI класаў. Сваё поле апрацоўвае ўдваіх з жонкай Ленай. Хоць слабая зямля і няміога яе, Ул. Антанюк ужо ў гэтым годзе прадаў на пункце скупкі 18 кормнікаў вагой па 120 кг кожны і адну свінаматку — 360 кг.

Адначасова прадаў ужо дзяржаве надвышку жыта — 1.300 кг, а плануе яшчэ прадаць 1 тону.

Ён жа дастаўляе і малако ў злеўню ў Давідавічах.

Грам. Антанюк кажа: „Праца на гаспадарцы аплачваецца. Можна атрымаць тут добрыя вынікі, але трэба ўмець гаспадарыць і, ясна, не шкадаваць сваёй працы ля зямлі. Не гультайнічаць, а, закасаўшы рукавы, вельмі салідна працаваць. Толькі той не збярэ добрых плёнаў, хто не хоча працаваць на полі, або ўвогуле лянівы да працы".

Уладзімір Антанюк — гэта прыклад чалавека і гаспадара, які заслугоўвае на пашану і пахвалу і каб толькі як найбольш было такіх!

Уладзімір Гуралеўскі

Дарагое „Сэрцайка!"

Мне 22 гады. З Міркам хадзіла я чатыры гады. Часта ён гаварыў, што калі я закончу школу і пачну працаваць, мы пажэнімся. Але калі я пачала працаваць, Мірэк быў ужо ў войску. Тады я пазнаёмілася з Віцем і неўзабаве выйшла за яго замуж. Мой муж вельмі многа п'е і я з ім нешчаслівая. Я надалей моцна кахаю Мірка і цяпер бачу, як дрэнна я зрабіла, выходзячы замуж за Віцю. Мірэк мяне шчыра кахаў і надалей кахае. Ён з войска прысылае мне пісьмы. Мірэк хоча вырваць мяне з нясчасця і ажаніцца са мною. Але мне здаецца, што я не маю права выйсці за яго, бадай усё жыццё памятала б аб сваім нетактоўным учынку. Парай мне, „Сэрцайка", што зрабіць, каб усё было добра. Я буду табе за гэта вельмі ўдзячна.

Марыся з Гайнаўшчыны

Марыся! Памыліцца ў жыцці лёгка, але направіць памылку намнога цяжэй, а часам і ўвогуле немагчыма. Зразумела, што паступіла ты нетактоўна і неразумна, пакідаючы каханага хлопца і выходзячы за іншага. Здараецца гэта маладым дзяўчатам, пераважна, калі іх каханыя хлопцы недзе далёка і няма магчымасці часта бачыцца. Падвернецца нейкі іншы, і выходзіць дзяўчына замуж, часта толькі таму, каб хутчэй замужам быць, бо сяброўка ўжо выйшла, або па нейкай іншай прычыне. А такі непрадуманы крок можа ёй змарнаваць усё жыццё. Твая сітуацыя настолькі добрая, што Мірэк надалей цябе кахае і хоча з табой ажаніцца, як сама пішаш, хоча вырваць цябе з няшчасця. І няпраўда, што ты ўжо не маеш права за яго выйсці. Галоўнае — ты зразумела сваю віну, а Мірэк табе прабачыў. Памойму, гэтага ўжо дастаткова, каб распачаць жыццё нанава.

Дык жадаю табе шчасця ў новым жыцці!

„Сэрцайка"

Гурток БГКТ у Збучы

У апошні дзень верасня ў Збучы сабраліся члены БГКТ. На сходзе было выбрана новае кіраўніцтва гуртка:

Канстанцін Ваўрэшук — старшыня
Кузьма Сапяжынскі — сакратар
Зоя Саенка — касір
Васіль Ваўрэшук — член
Юрый Касько — член

Новае кіраўніцтва абмеркавала ранейшую дзейнасць гуртка, а таксама апрацавала разам з удзельнікамі сходу новы план дзейнасці.

Гурток хоча стварыць вакальны калектыў, у рэпертуары якога былі б старыя беларускія песні.

Аляксеюк

У міхалоўскім дзетсадзе

Прыемна гуляюць дзеці ў міхалоўскім дзетсадзе (Беластоцкі павет). Пад клапатлівай апекай знаходзіцца ў ім штодзённа 50 малышоў. Тут ёсць два аддзелы: дзяцей меншых і старэйшых. Заняткі з малодшай групай вядуць выхавацельніцы Марыя Росяк і Генавефа Радзё.

У старэйшай групе выхавацельніцы Луцыя Крэпская і Ванда Асіповіч часта вядуць гутаркі аб правілах вулічнага руху. Раз у месяц дзеці ходзяць у школу на заняткі першакласнікаў. Часта ходзяць на экскурсіі. Кіраўніком дзетсада з'яўляецца Марыя Росяк.

Трэба сказаць, што выхавацельніцы Генавефа Радзё і Ванда Асіповіч працуюць з дзецьмі ўжо 25 год. Міхалоўскія дзеці весела і цікава праводзяць час у дзетсадзе.

Павел Гутнік
Агульнаадукацыйны ліцэй у Міхалове

Гарадоцкія трыкатажніцы

Гарадок, трэба сказаць, мясціна цікавая. Цікавая ўсебакова. Хопіць прайсціся па чысценькіх вуліцах, пагутарыць з людзьмі, асабліва старэйшымі. І ні ў якім выпадку нельга абмінуць тутэйшага трыкатажнага камбіната „Кора".

Звыш пяцісот жанчын уключае штодзень трыкатажныя машыны. З маланкавым поспехам снуюцца мільёны метраў нітак.

Штука за штукай ідуць у пакоўню гатовыя вырабы. Яшчэ крыху, і гэтакіх чарадзеек сучаснага верацяна будзе прыступаць да працы звыш 1000 асоб. 30 мільёнаў інвестыцыйных залатовак кінулі ўлады ў гарадоцкую, пятага класа, зямлю. Шчодра паліваная потам рабочых (зласлівыя кажуць, што півам), яна ўжо пачынае цвісці карпусамі новых цэхаў.

А гэта толькі кветачкі. Ягадкі таксама будуць. Да трох існуючых камунальных дамоў далучацца яшчэ некалькі. Будзе і дзетсад, будуць і яслі. Усё будзе. Каб толькі далей жвава круціліся гарадоцкія „шпулькі".

Ларс

НяСЛАЎНАЯ ХРОНіКА

● У Кляшчэлях, у Пятра Сасноўскага, згарэла клуня са збожжам і хлеў. Страты на 180.000 зл.

● У вёсцы Высокае Паселе ў Высокамазавецкім павеце дзеці запэрушылі агонь у саломе і згарэла клуня са збожжам. Калі пажар пагасілі, у папялішчы знайшлі спаленае цела 4-гадовага хлопца.

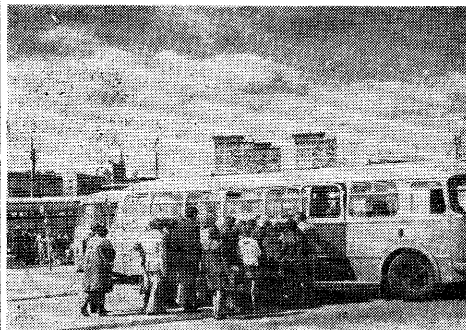
● У вёсцы Райск згарэла клуня Мікалая Чарвінскага. Страты — на 90.000 зл.

Кансультацыя ЮРЫСТА

Пытанне: Бацька і мачыха жылі ў дзяржаўным доме. Сын жыў асобна. Бацька памёр. Ці сын мае права да памяшкання, якое займаў бацька?

Адказ: Да арэнды памяшкання не адносяцца правілы, якія рэгулююць спадчынныя справы. Пасля смерці наймальніка памяшкання ў адносіны найму ўступаюць толькі асобы, блізкія наймальніку, якія аж да моманту яго смерці займалі разам з ім кватэру. Калі б гэткіх асоб не было, умова найму выгасае ў выпадку, які адносіцца да пытання. У памяшканні разам з бацькам жыла толькі мачыха і яна ўступіла ў адносіны найму. Сын, які не жыў пры бацьку, ніякіх праў да памяшкання не мае.

ПАШТОЎКА З БЕЛАСТОКА

На аўтобусным вакзале. Фота Я. Цялушэцкага.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Człowiek z fantazją" (radz.), 6—7. „Ludzie i bestie" cz. I (radz.), 8—9. „Ludzie i bestie" (radz.), cz. II, 10—11.

Кляшчэлі
„Czerwony namiot" (radz.), 6—7. „Ulica Nadmorska" (radz.), 8—9. „W ciszy stepowej" (radz.), 10—11.

Нараўка
„Iwan Groźny" (radz.), cz. I i II. 7—11.

Нарва
„Staroświecki dramat" (radz.), 7—11.

Чыжы
„Haszek i jego Szwejk" (radz.), „Dzień ostatni, dzień pierwszy" (radz.), 7—11.

Дубічы Царкоўныя
„Tajemniczy mnich" (radz), „Szósty lipca" (radz.), 7—11.

Арэшкава
„Siedem nianiek" (radz.), „Wiryneja" (radz.), 7—11.

Чаромуха
„Delegat Hasty" (radz.), 6—7. „Aleksander Newski" (radz.), 10—11.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Орля
„Dwója z wychowania" (radz.), „Dziewięć dni jednego roku" (radz.), 7—11.

Райск
„Chewsburska Ballada" (radz.), „Cierpkie wino" (radz.), 7—11.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Oficerowie" (radz.), 10—11.

Міхалова
„Max i ferajna" (franc.), 6—7. „Strzał we mgle" (radz.), 8—9. „Gdy drzewa były duże" (radz.), 10—11.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Шудзялава
„Dziki pies Dingo" (radz.), „Droga przez cmentarz" (radz.), 7—11.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Telegram" (radz.), 6—7. „Co wieczór o 11-ej" (radz.), 8—9. „Gracz" (radz.), 10—11.

Мілейчыцы
„Białe słońce pustyni" (radz.), 6—7. „Wkrótce nadejdzie wiosna" (radz.), 8—9. „Ciepło twoich rąk" (radz.), 10—11.

Ніва

Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego. Wydawca: Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa-Książka-Ruch". Redaguje Kolegium. Adres Redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Numer przy przesyłkach pocztowych: Redakcja tygodnika „Niwa", Skr. poczt. 281, 15-950 Białystok. Telefony: Redaktor Naczelny i Sekretarz Redakcji [illegible]-10-33, publicyści 2-32-41 do 45 (centrala). Cena prenumeraty krajowej: rocznie: 28,80 zł, półrocznie: 14,40 zł, kwartalnie: 7,20 zł. Prenumeraty przyjmowane są do dnia 10 każdego miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty. Prenumeraty na kraj dla czytelników indywidualnych przyjmują Urzędy Pocztowe oraz listonosze. Można również wpłaty dokonywać na konto I Oddziału Rejonowego „Ruch" w Białymstoku 150-6-161 NBP I OM Białystok. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Wszystkie instytucje państwowe i społeczne w miastach, zamawiają prenumeratę wyłącznie za pośrednictwem Oddziałów i Delegatur RSW „Prasa-Książka-Ruch". Pozostałe — mające siedzibę na wsi lub w innych miejscowościach, w których nie ma Oddziałów i Delegatur zamawiają prenumeratę za pośrednictwem Urzędów Pocztowych. Prenumeratę na zagranicę przyjmuje: RSW „Prasa-Książka-Ruch", Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych, Wronia 23, 00-840 Warszawa. Konto PKO Nr 1-6-100024. Cena prenumeraty dla zagranicy jest wyższa od prenumeraty krajowej o 40 proc. Nr indeksu 36911.

BZGraf. Nakład 7.577 K-3

З САВЕЦКАГА ГУМАРУ

● МЕТАМАРФОЗА ●

Урэшце я ўладкаваўся на работу. Спачатку супрацоўнікі установы прынялі мяне добра, цікавіліся мною, задавалі пытанні.

— Жанаты?
— Жанаты.
— І дзеці ёсць?
— А як жа! Сын і дачка.
— Сын твой?
— Мой.
— А дачка?
— Таксама мая.
— Упэўнены?
— А як жа інакш!
— Часта сварышся з жонкай?
— Ніколі.
— А дзеці, нябось, хуліганяць?
— Наадварот. Вельмі добрыя рабяты.
— Часта выпіваеш?
— Я наогул не п'ю.
— А як з жаночым пытаннем?
— Не разумею...
— Ну многа ў цябе было бабаў? Захапляўся?
— Ды не, нейк не даводзілася.
— Ну, а якое ў цябе хобі?
—Ніякага асаблівага. Калісь, у дзяцінстве, збіраў маркі, а потым кінуў.
— І што пачаў?
— Нічога.
— Нейкі шэры, нецікавы чалавек, — сказалі таварышы па службе.
— А па-мойму, ён яшчэ і класічны ілгун, — сказаў інжынер Цюрын.
— Безаблічная асоба, — зрабілі вывад усе.

З тых пор са мною амаль не размаўлялі, не запрашалі на вечарынкі, нават не прапанавалі білетаў на культпаходы ў тэатр. Жанчыны ўстановы не сталі мяне прыкмячаць, і я адчуў холад і сум адзіноцтва. Не хацелася нават ісці на службу. Што рабіць?

І вось у адзін цудоўны дзень (я не магу сказаць інакш) я прыйшоў на работу на 15 мінут раней і сустрэў гэтага самага Цюрына.

— Сёння прыйшоў на гадзіну раней, — сказаў я. — Усю ноч да непрытомнасці піў каньяк. Які ж тут сон!
— З кім піў? — спытаў Цюрын.
— З адной цікавай жанчынай. Прыехала з-за мяжы. Артыстка. Можа, чулі? Сафі Ларэн. Але прозвішча я вам не называў.
— Магіла! — сказаў Цюрын. — А як жа жонка?
— Што жонка? Першая — не апошняя, — сказаў я. — Се ля ві. З жонкай таксама не кожны вытрымае. Добра, калі пяцідзёнку не сварымся.
— А дзеці?
— А дзеці — кветкі жыцця на магіле сваіх бацькоў, — сказаў я. — Сын на мінулым тыдні атрымаў 15 сутак, а дачка ўцякла недзе з артыстам эстрады — чытаннe думак на адлегласць. Слухай, у цябе няма свабодных бутэлек?
— Якіх бутэлек?
— Любых. Вінных, каньячных, гарэлачных. Можна з-пад кефіра. Я ж збіраю посуд. Гэта мае хобі. Калі будуць нейкія свабодныя бутэлькі, падкінь.

Не прайшло і дня, як мяне акружыла шчыльнае кола сяброў. Я чуў, як Цюрын гаварыў працаўнікам аддзела ў абедзенны перапынак:

— А Варсузін — надзвычай цікавы чалавек! Шматгранная, рознабаковая асоба, з сваім, непаўторным тварам і ў дабаўку да ўсяго, здаецца, вялікі хадок па жаночай частцы!

На наступны дзень у мяне на рабочым стале з'явіўся ружовы гладзіолус, а машыністка Ніна Іванаўна сказала, што ў яе ёсць лішні білет у кіно на фільм „Ватэрлоо"...

Я стаў персонай грата. **Уладзімір Палякоў**

— Падкінеце?..
— Я ў гараж!...

НІЎКА

З БАШКІРЫІ

На сходзе крытыкуюць дырэктара мэблевай фабрыкі.

— Наш дырэктар ніколі не здароўкаецца з рабочымі, — гаворыць цясляр. — Як толькі ўбачыць мяне, калі я іду дамоў, дык адразу зварочвае ўбок.

— Як жа з табой здароўкацца? — адказвае дырэктар. — Кожны раз ты нясеш пад пахай ахапак дошак. Каб ты не чырванеў, я і зварочваю ўбок.

З ЛІТВЫ

— Ты прыкмеціў, што з ростам ліку аўтамабіляў людзі становяцца больш свядомымі. Чаму?

Тут падыйшоў Кіндзюліс і сказаў:

— Амаль зусім не стала канакрадаў.

— А птушынае малако ёсць?
— Свежае ці кіслае?..

Вядома, у яго машына...

З ГРУЗІІ

— Я вам больш не патрэбен, Зурабавіч? — спытаўся ў свайго дырэктара шафёр.

— Не. Адвязі толькі сына ў школу ды захапі са склада „Баржомі". Адтуль заедзь у гастраном і вазьмі кавалак добрага мяса на шашлыкі. Можа, па дарозе ў якім-небудзь падвальчыку натрапіцца пара бутэлек „Цынандалі". А як прачнецца жонка, завязеш яе ў „Салон харастваа". Потым паедзеш па сына ў школу і завязеш яго ў музыкальнае вучылішча. Потым... Ну што ты адбіраеш у мяне столькі часу. Хіба ты сам не ведаеш, што табе трэба рабіць?

...У забягалаўку звычайна ён заходзіў, а на працу — забягаў.

...Апошняя ананімка: ад групы таварышаў.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

По просьбе Янкі Шчарбака са Шчэціна змяшчаем песню

Słowa: Zofia Haraschin
Muzyka: Zbigniew Jeżewski.

Wania drwal

Gdzieś daleko nad szumiącą rzeką,
mieszkał w chacie Wania drwal,
ścięte kłody spychał wprost do wody,
by je niosły grzbiety fal.

A kiedy już wieczorem
ciemniał stary bór
siadał sobie Wania
na zwalonym pniu,
brał harmonię w ręce — 2 razy
i czastuszki na niej grał...

Poszedł Wania bronić polskiej ziemi,
wspólnej wojny nadszedł czas,
szli żołnierze marszem utrudzeni,
szedł i Wania z nimi wraz.

Gdy tak wędrowali
przez nasz piękny kraj,
prosili go chłopcy:
Grajże, Waniu, graj!
Brał harmonię w ręce — 2 razy
i czastuszki dla nich grał...

Już zwycięska wojna zakończona,
w chacie inny mieszka drwal,
ścięte kłody spycha wprost do wody,
na srebrzyste grzbiety fal,

A gdy się już skończy
pracowity dzień,
starym ciemnym borem
idzie Wańki cień.
Słychać głos harmonii, — 2 razy
to czastuszki echo gra...

ГУМАР З

З ТАДЖЫКІСТАНА

Аднойчы ноччу ў кватэру Мушфішкі залез злодзей.

— Мушфішкі, уставай, у нас злодзей, — сказала жонка.

Мушфішкі павярнуўся на другі бок.

— Маліся алаху, каб злодзей знайшоў што ўкрасці. Адабраць у яго знойдзенае мы заўсёды паспеем.

Без слоў.

— Гэта ён пасля разводу з жонкай сам гладзіць нагавіцы.

ПРАЧЫТАЎ БЫ...

— Бабулю, прачытайце мне кніжку, — просіць чатырохгадовы Васілёк.

— А ты што, сам чытаць не ўмееш?

— Э-э, — гаворыць Васілёк, — прачытаў бы, ды ў мяне акуляраў няма.

АРМЯНСКІЯ ПРЫМАЎКІ

● У таго, хто праўду гаворыць, павінен быць напагатове конь ля парога і адна нага ў стрэмі.
● Сядзем крыва, а пагаворым прама.
● Ліса, якая больш ходзіць, ведае больш за ляжачага льва.
● Хто ваду носіць, той і збан разбівае.
● Для гультая сем пядзель на тыдні.
● Колькі моў ты ведаеш, столькі разоў ты чалавек.

З АЗЕРБАЙДЖАНА

(З новых анекдотаў Насрадзіна)

У Пушкінскім раёне ў Малы Насрадзіна запыталі:

— У нас у сяле Аскерабал у 1969 годзе згарэла лазня. А кіраўнікі калгаса „Кастрычнік" з таго часу не рамантуюць яе. Чаму, па-вашаму, яны так робяць?

Мала Насрадзін хуценька адказаў:

— Значыць, у іх дома ёсць свае лазні.

М. Алі-Задэ, А. Ях'яеў.

МІНІВЕРШЫ

З КАБАРДЫ

Асёл

Рашыў Асёл, патрапіўшы да коней,
Што можа стаць канём ён хоць сягоння:
„Пачну, як конь, іржаць — і будзе мне хвала".
Заржаў... Ды па вушах пазналі ўсе асла.

Сябры

Мне маці казала вучыцца рамёствам, —
І я ўсё вучыўся, пакуль не зрабіўся дарослым.
І ўсё ж не прайшла незаўважна навука мая:
Сяброў выбіраю, што лепей заўсёды, чым я.

Горы

Ці трэба ўсхваляць свае вышыні?
З самаўсхваленнем трэба быць стражэй.
Пра вышыню сваю маўчаць вяршыні
І не становяцца ад гэтага ніжэй.

Алім Кешокаў

КУРЁЗЫ

„РУСКІЯ САЛДАТЫ" — НА ВУЛІЦАХ ПАРЫЖА

Нядаўна сотні парыжан з цікавасцю пазіралі ў цэнтры французскай сталіцы незвычайныя малюнкі. Па вуліцах прайшло падраздзяленне старой рускай арміі. Салдаты ў зялянковага колеру гімнасцёрках і шапках. Афіцэры з букетамі кветак у руках...

Ішлі здымкі асобных эпізодаў будучага савецкага 13-серыйнага тэлевізійнага фільма „Хаджэнне па пакутах" па матывах рамана Аляксея Талстога.

У Парыжы здымаліся эпізоды для першай, трэцяй, восьмай і адзінаццатай серый, якія звязаны са знаходжаннем Каці, адной з галоўных гераінь фільма, у Францыі ў 1914—16 гадах.

Я САМ ПРОДАК

Адзін з прыдворных у размове з Міхаілам Ламаносавым спытаў з сарказтычнай усмешкай:

— Скажыце, ваша мілаць, дзякуючы чаму вы маеце доступ у царскі палац? У вас, відаць, знатныя продкі?

— Ваша сіяцельства, — адказаў вучоны, — для мяне продкі зусім не абавязковы. Я сам, калі хочаце ведаць, знатны продак!

РУЖЫ МІСІС РОЗЕН

Звышарыгінальнымі штучнымі ружамі пачалі ўпрыгожваць свае прычоскі лонданскія модніцы. Іх вырабам займаецца салон-цырульня „Аранжарэя", якая належыць міс Розен. Яна пастаўляе сваім кліентам ружы, якія адрозніваюцца ад звычайных садовых тым, што кожная кветка складаецца з пяці пялёсткаў, ролю якіх выконваюць банкноты коштам у адзін фунт стэрлінгаў.

Вастрасловы зазначаюць, што ва ўмовах інфляцыі, місіс Розен знайшла найбольш выгаднае прымяненне для папяровых грашовых знакаў.

МІЖ НАМІ

Мужчыны пралажаць шляхі да іншых планетаў, а жанчын пашлюць на рамонтныя работы?